

Ібіотека
чителя

**НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ**

КНИГА ВЧИТЕЛЯ ДИСЦИПЛІН ХУДОЖНЬО- ЕСТЕТИЧНОГО ЦИКЛУ

**Довідкові матеріали
для організації роботи
вчителя**

- Законодавчі акти та державні документи
- Концепція художньо-естетичного виховання
- Орієнтовне календарно-тематичне планування уроків
- Перелік програм та навчальної літератури
- Інноваційні художньо-педагогічні технології

щорічне видання

2006–2007

ББК 74.268.78
К53

Документи подано станом на 15 червня 2006 р.

Схвалено комісією з дисциплін художньо-естетичного циклу
Науково-методичної Ради з питань освіти МОН України
Протокол №4 від 30.11.2005 р.

Упорядники:

Методист вищої категорії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти
МОН України *Демчишин М.С.*

Методист вищої категорії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти
МОН України *Гайдамака О.В.*
Довідково-методичне видання
Демчишин Марта Степанівна
Гайдамака Олена Василівна

Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу
Відповідальний редактор *Н. В. Томашевська*
Коректор *Н. Козирева*

Комп'ютерне макетування *С. В. Плоткін*
Художній редактор *М. С. Жубр*

Видання здійснене за ліцензією ФОП Шапіро М. В.
Підписано до друку 17.07.06. Формат 60 × 90 ¹/₁₆.
Папір газетний. Гарнітура Шкільна. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 52. Замовл. № *66/07*

Друкарня ТОВ «Торнадо»
61045, м. Харків, вул. Отакара Яроша, 18

«ТОРСІНГ ПЛЮС» Свідоцтво серія ДК № 2143 від 01.04.05 р.
З питань оптових поставок звертатися:
61057, м. Харків, вул. Сумська, 13
Тел.: (057) 719-98-73, тел./факс: 717-10-26
E-mail: torsing_or@rider.com.ua <http://www.torsing.com.ua>
Книга — поштою: 61057, м. Харків, а/с «Книжкова ліга»

SMS-замовлення книг: відправте SMS з текстом «КНИГА»
на номер 7500 та чекайте дзвінка від служби замовлень.
Вартість повідомлення 2,40 грн.

К53 Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу: Довідково-методичне видання / Упоряд. М.С. Демчишин; О.В. Гайдамака. — Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. — 768 с.
ISBN 966-404-259-5.

Видання містить чинні нормативно-правові акти вищих органів влади України, Міністерства освіти і науки України у сфері загальної середньої освіти, що регулюють впровадження державних стандартів освіти; методичне забезпечення; оформлення документів про освіту; організацію навчально-виховного процесу; атестацію педагогічних працівників тощо. У книзі вміщено календарно-тематичне планування з дисциплін музичного та образотворчого мистецтва.

Для вчителів художньо-естетичних дисциплін, студентів педагогічних навчальних закладів, широкого загалу громадян, які цікавляться питаннями нормативно-правового регулювання шкільної освіти в Україні.

ББК 74.268.78

© Демчишин М. С., Гайдамака О. В.,
упорядкування, 2006
© Жубр М. С. дизайн обкладинки, 2006
© ФОП Шапіро М. В., макет, 2006

ISBN 966-404-259-5

Календарно-тематичне планування уроків музики 1-4 Класи

*Схвалено комісією з дисциплін художньо-естетичного циклу
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

*Гумінська О.О., Опанасець І.С. Календарно-тематичне планування
уроків музики. 1-4 класи: Метод. посібник.*

2006

372

«Календарно-тематичне планування уроків музики. 1-4 класи» впорядковане відповідно до програми Музика. 1-4 класи (Укл. О.О. Гумінська). Учителю музики буде мати основу для організації різнопланової музичної діяльності на уроці музики, розуміння предмету учнями, вироблення навичок хорового, інструментального виконання, творчих навичок, розширення музично-естетичного кругозору.

Розраховано на вчителів музики загальноосвітніх навчальних закладів, студентів педвузів.

Передмова

*Найвища мета виховання –
діяльність на службі істини, добра, краси.
А. Дістервег*

Навчальна програма «Музичне мистецтво» (1-4 класи), зміст якої базується на закономірностях музичного мистецтва (зв'язок музики з життям), на тих базових категоріях та поняттях, які відображені у державних стандартах освітньої галузі «Естетична культура», а саме музичної змістовної лінії, одним зі своїх завдань визначає *формування діяльнісного ставлення до музики*: збагачення досвіду практичної музичної діяльності, формування спеціальних художніх умінь, навичок спілкування з питань мистецтва, розвиток художньо-творчого потенціалу особистості. Дане завдання вирішується через організацію такої музичної діяльності учнів на уроці, яка б поєднувала слухання музики, хоровий спів, музикування на елементарних музичних інструментах, рухи під музику, виконання творчих завдань.

У програмі подається переважно навчальний матеріал для слухання музики та хорового співу. Окрім того там представлені варіанти творчих завдань. Формування ж діяльнісної особистості можливе в умовах комплексного використання різних видів діяльності, інтерактивних методів навчання, які й знаходять своє відображення у змісті даного календарно-тематичного планування.

Таке календарно-тематичне планування є орієнтовним. Учителю музики має змогу творчо підходити до реалізації матеріалу програми, використовуючи інший музичний матеріал, враховуючи тип школи, можливості класу. Він також має право самостійно доповнювати або замінювати подані зразки відповідно до теми та завдань уроку рівноцінними високохудожніми творами.

373

Календарно-тематичне планування уроків музики 1 клас

№ з/п Дата	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал	
				Слухання музики	
Тема 1. «Звуки навколо нас»					
1.	Звуки навколо нас.	Світ звуків, що нас оточує. Композитор, виконавець, слухач. Композитор П. Чайковський. Пісня, куплет.	Вступний урок.	П. Козицький. Марш — вхід до класу. П. Чайковський. Пад-де з балету «Лускунчик».	
2.	Звуки в природі.	Композитор, виконавець, слухач. Пісня, куплет. Звуки дощу — довгі та короткі.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. «Марш дерев'яних солдатиків» (вхід до класу). В. Косенко. «Дощик» (перша частина).	
3.	Звуки в природі.	Звуки короткі та довгі, сумні, веселі, тихі та голосні. Пульс.	Поглиблення теми.	В. Косенко. «Дощик».	

за формами роботи (видами діяльності) на уроці				Література, дидактичний матеріал. Наочність
Хоровий спів	Музикування на елементарних музичних інструментах	Рухи під музику	Творчі завдання	
Музичне вітання. Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина» (виконання «луною»). Л. Левицька. «Пісня першокласника» (розучування).	Ритмічна гра з бубном «Знайомство».	Повороти корпусу з напівприсіданнями під пісню «Ой єсть в лісі калина».	Ритмічна та вокальна імпровізація імен під час гри «Знайомство». Фонетична імпровізація «Звукові пейзажі».	Опорна схема теми. 17, С.12-15.
Музична зарядка: «Пісня-пробудка», «Пісня-рівнялка» (розучування). Л. Левицька. «Пісня першокласника». Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина» (виконання).	Ритмічна вправа «Дощик» з використання шумових інструментів (кап, краплі). Остинатний супровід на тоніці під пісню «Ой єсть в лісі калина» (металофони, ксилофони).	Показ висоти звуків при розучуванні музичної зарядки. Образні рухи до пісні «Ой єсть в лісі калина».	Фонетична імпровізація «Дощик».	Опорна схема теми. 17, С.15-17.
Музична зарядка: «Пісня-пробудка», «Пісня-рівнялка» (виконання). Л. Левицька. «Пісня першокласника» (виконання). Д. Васильєв-Буглаєв. «Осіньна пісенька» (розучування).	Ритмічна вправа «Дощик» з використання шумових інструментів (кап, краплі, дощ іде). Пульс на звуковисотних інструментах.	Показ пульсу під марш кроками, пальцем на долоні. Гра з картками під час слухання «Дощика» В. Косенка («хмарка з сонечком», «хмарка з дощиком»).	Фонетична імпровізація «Дощик». Пластична імпровізація на текст «Осіньної пісеньки».	Опорна схема теми. 17, С.17-19.

4.	Звуки в природі.	Звуки короткі та довгі, сумні, веселі, тихі й голосні. Пульс. Фраза, дихання під час співу. Композитор П. Чайковський.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. Фортепіанний цикл «Пори року»: «Осінь пісня».
5.	Звуки в місті.	Звуки короткі та довгі, сумні, веселі, тихі й голосні. Пульс.	Поглиблення теми.	К. Мясков. «Прогулянка на автомобілі».
6.	Звуки шумові та музичні.	Шумовий звук буває довгим і коротким, тихим і голосним. Музичний звук буває високим і низьким, довгим і коротким, тихим і голосним.	Поглиблення теми.	М. Римський-Корсаков. «Політ джмеля» з опери «Казка про царя Салтана».
7.	Звуки шумові та музичні.	Шумовий звук буває довгим і коротким, тихим і голосним. Музичний звук буває високим і низьким, довгим і коротким, тихим і голосним. Музика, що зображає звуки шумові. «Луна-музикант» в природі та музиці.	Поглиблення теми.	О. Лассо. «Луна».

Д. Васильєв-Буглаєв. «Осінь пісенька» (виконання). «Пісенька долей» (розучування).	Ритмічна вправа «Дощик» з використання шумових інструментів (<i>кап, краплі, дощ іде, весело</i>).	Показ рукою фраз «Осіньної пісеньки». Плескання «дощових краплин», підбір до даних ритмічних блоків «осінніх слів».	Ритмічна імпровізація на тексти віршів про осінь; викладення слів, речень осінніми листям.	Опорна схема теми. 17, С. 19-20.
Д. Васильєв-Буглаєв. «Осінь пісенька» (виконання). М. Метлов. «Поїзд» (розучування). «Пісенька долей» (виконання).	Виконання на шумових інструментах ритмічної вправи «Звуки міста».	Показ пульсу, фраз, висоти звуків при розучуванні пісні «Поїзд».	Образні рухи до «Осіньної пісеньки».	Опорна схема теми. 17, С. 20-21.
М. Метлов. «Поїзд» (виконання). «Пісенька долей» (виконання).	Ритмічний супровід на шумових інструментах до пісні «Поїзд».	Ритмічні ігри з руками «Раз, два, ліва, права», «Плесь — туп».	Фонетична та вокальна імпровізація «Вудик».	Опорна схема теми. 17, С. 21-22.
А. Смага. Пісня-гра «Луна» (розучування). М. Метлов. «Поїзд» (виконання). Б. Савельєв. «Пограємо в луну» (виконання).	Ритмічна гра «Луна» з використанням шумових інструментів.	Показ рукою висоти звуків при розучуванні пісні «Луна». Ритмічні ігри з руками «Раз, два, ліва, права», «Плесь — туп». Імітація руху поїзда.	Ритмічна гра-імпровізація «Неслухняна луна». Д/З: Привести дитячі інструменти-іграшки.	Опорна схема теми. 17, С. 22-24.

8.	Звуки іграш- кові та му- зичні.	Звуки іграшок бу- вають шумові та музичні. Музич- ні звуки: довгі, короткі, високі, низькі, тихі, голо- сні. Пульс.	Поглиблен- ня теми.	В.Вітлін. «Дзига». П.Чайковський. «Марш дерев'яних солдатиків».
9.	Звуки навко- ло нас.	Звуки в природі, місті, звуки іграш- кові, їх зображен- ня в музиці. Композитор, ви- конавець, слухач. Музичні звуки: довгі, короткі, ви- сокі, низь- кі, тихі, голосні. Пульс.	Урок-подо- рож. Узагальнен- ня теми.	Музична вікторина «Музичні загадки лу- ни».

А.Смага. «Луна» (ви- конання). Б.Савельєв. «Пограсмо в луну» (вико- нання).	Імпровізова- ний супро- від на дитя- чих іграшко- вих інструмен- тах до «Мар- шу дерев'яних солдатиків».	Образні ру- хи під фор- теліанну мініа- тюру «Дзи- га», «Марш дерев'яних солдатиків». Гра з дзвіноч- ком: «Гномик по ліску ходив, ковпачок свій загубив, ковпа- чок був непро- стий, із дзві- ночком золо- тим» (паль- чикова гімна- стика із заплю- щеними очима та відгадуван- ня захованого дзвіночка).	Пластич- ні імпровіза- ції «Улюблені іграшки» (у формі загадок).	Опорна схема те- ми. 17, С.25.
Виконання вивчених пі- сень.	Супровід до вивчених пі- сень.	Показ пульсу, фраз, висоти та тривалості звуків, образні рухи при вико- нанні вивчених пісень.	Підбір нових малюнків до теми «Звуки навколо нас».	Опорна схема те- ми. 17, С.26- 27. 15.

Тема 2. «В королівстві ритму і висоти»

1.	В королівстві ритму.	Довгі та короткі звуки, ритм.	Введення в тему.	Л. Левицька. «Дружба».
2.	В королівстві висоти.	Довгі та короткі звуки, ритм. Висота, рух мелодії.	Поглиблення теми.	М. Красев. «Горбичики».
3.	Тривалість і висота.	Довгі та короткі звуки, ритм. Висота, рух мелодії.	Поглиблення теми.	Й. Бах. «Повітря» (Air) з Сюїти для оркестру №3.
4.	Тривалість і висота.	Довгі та короткі звуки, ритм. Висота, рух мелодії.	Урок — сюрприз.	П. Чайковський. «Танець феї Драже» з балету «Лускунчик».

Музична зарядка: «Пісня-пробудка», «Пісня-рівнялка» (повторення, 1 клас, 1 тема). Поспівка-гра «Зозуля» (розучування).	Гра на металофонах «Пісні-пробудки».	Ритмічна гра «Ідемо до школи».	Читання вірша О. Лобової «Дзвін святкової пори» вчителем та вокальна імпровізація дітей на словах: «Голосніші, тихіші, низькі, високі, тривалі, короткі».	Опорна схема теми. 17, С. 26-28, 39, С. 40.
Поспівка-гра «Зозуля» (виконання з грою). Л. Левицька. «Дружба» (розучування).	Гра на металофонах поспівки-гри «Зозуля».	Ритмічна гра «Ідемо до школи». Показ висоти звуків у грі «Пташки на дротах».	«Казка про пташки» із «співом пташок» на різні склади (ку-ку — зозуля, у-у — сова, тьох-тьох — соловейко...).	Опорна схема теми. 17, С. 28-30, 39, С. 56, 60.
Л. Левицька. «Дружба» (розучування). «Казка про пташки» із «співом пташок» на різні склади (ку-ку — зозуля, у-у — сова, тьох-тьох — соловейко).	Гра на металофонах поспівки-гри «Зозуля».	Показ висоти «Пташки на дротах» під час виконання. Інсценізація «Пісні про дружбу».	Пластична імпровізація під музику Баха (піднімаємось та опускаємось у повітрі). Творче музичування на тему «Музика зірок» (гра на металофонах та дзвіночках).	Опорна схема теми. 17, С. 30-31, 39, С. 62-63.
Л. Левицька. «Дружба» (виконання). Я. Степовий. «Зимонько-снігуронько» (розучування).	Гра на металофонах поспівки-гри «Зозуля».	Інсценізація «Пісні про дружбу».	Ритмічна імпровізація на тему «Солодощі» (ритмізація слів: цукерки, цукерочки, вафлі, горішки...)	Опорна схема теми. 17, С. 31-32.

5.	Тривалість і висота.	Довгі та короткі звуки, ритм. Висота, рух мелодії.	Поглиблення теми.	Український народний танець Метелиця.
6.	Тривалість і висота.	Довгі та короткі звуки, ритм. Висота, рух мелодії.	Поглиблення теми.	Р.Шуман. «Дід Мороз».
7.	Тривалість і висота.	Довгі та короткі звуки, ритм. Висота, рух мелодії.	Узагальнення теми.	Колядка «Добрый вечер тобі, пане господарю».

Українська народна пісня «Забілів від снігу гай» (розучування). Я.Степовий. «Зимонько-снігуронько» (виконання за схематичним зображенням висоти та тривалості).	Супровід на дзвіночках та бубнах пісні «Забілів від снігу гай». Гра на металофонах мелодії пісні «Зимонько-снігуронько».	Танцювальні та образні рухи до Метелиці.	Образно-пластична та ритмічна імпровізація на вірш Н.Кукловської «Вже летить пухнастий сніг». Д/З: Загадки про зиму.	Опорна схема теми. 17, С.32.
Українська народна пісня «Забілів від снігу гай» (виконання). Колядка «Прилетіли ангеліта» (розучування).	Гра на металофонах мелодії пісні «Зимонько-снігуронько».	Музикування та складання партитури для інструментів «плесь», «стук», «туп».	Інструментальна імпровізація на вірш Н.Кукловської (на 1 звуці).	Опорна схема теми. 17, С.33.
Колядка «Прилетіли ангеліта» (виконання).	Супровід дзвіночків та бубнів до колядки.	Музикування та складання партитури для інструментів «плесь», «стук», «туп».	Д/З: Малюнки на тему: «Музика зими».	Опорна схема теми. 17, С.33-34.

Тема 3. «Три кити в музиці»

1.	Три кити в музиці.	Три типи музики — пісня, танець, марш. Ритм, висота (сходинки). Фраза. Колискова пісня.	Введення в тему.	Д. Кабалевський. «Легенда про трьох китів». Д. Кабалевський. «Три кити»: Пісня, Полька, Вальс, Марш. Я. Степовий. «Колискова».
2.	Українська народна пісня.	Музику пишуть композитори та народ. У кожного народу є своя музика. Колискові та жартівливі пісні.	Поглиблення теми.	Українські народні пісні «Грицю, Грицю, до роботи», «Ой єсть в лісі калина».
3.	Пісня.	Пісні, їх значення в житті людини. Пісня, фраза, дихання під час співу.	Поглиблення теми.	Пісні про зиму (виконує вчитель).

Я. Степовий. «Зимонько-снігуронько» (повторення). М. Леонтович. «Тихий сон по горах ходить» (розучування на слух).	Гра-імпрізація «Три кити»: марш — барабан, танець — металофони, пісня — голосом.	Рухи до слухання: руками над головою під Пісню; пальцями по парті під Польку; колювання тулубом під Вальс (сидячи); крокування руками, зігнутими в ліктях, під Марш.	Виставка малюнків «Музика зими» (перевірка Д/З). Вокальна імпрізація на складі «люлілюлі», «люлюлю», «а-а-а». Д/З: Пригадати колискові пісні своєї сім'ї.	Опорна схема теми. 26, С. 11-13. 17, С. 34-35.
М. Леонтович. Колискова «Тихий сон по горах ходить» (спів за сходами). Колискові пісні. Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина» (виконання).	Гра на металофонах чи фортепіано «Колісання» (остинато — I і V ступені).	Показ фраз колискової. Колісання ляльки (іграшок) під час виконання колискових пісень. Образні рухи до пісні «Ой єсть в лісі калина» (повторення, 1 клас, 1 тема).	Створити текст для нового куплету жартівливої пісні «Грицю, Грицю, до роботи» («прохання дітей та «відмову Гриця»).	Опорна схема теми. 17, С. 35-39.
М. Ведмедеря. «Із сніжком ми дружимо» (розучування).	Остинатний супровід на металофонах (на до).	Відтворення ритму, показ фраз, руху мелодії пісні «Із сніжком ми дружимо».	Витинання сніжинов з серветок.	Опорна схема теми. 17, С. 39-40.

4.	Пісня.	Пісні, їх призначення в житті людини.	Поглиблення теми.	Л.Ревуцький. Цикл для голосу та фортепіано «Сонечко»: «Вийди, вийди, сонечко», «Подольночка», «Прийди, прийди, сонечко», «Іди, іди, дощичку».
5.	Український народний танець.	Українські народні танці — гопак, аркан, козачок. Рухи народних танців: підскоки, притупи, напівприсідання.	Поглиблення теми.	Українські народні танці: Гопак, Аркан. Ю.Щуровський. Козачок.
6.	Танець.	Українські народні танці. Весняні пісні-хороводи.	Поглиблення теми.	Музична вікторина «Українські народні танці». «Танець качат».

М.Ведмедеря. «Із сніжком ми дружимо» (виконання). Т.Попатенко. «Урок» (розучування).	Гра на дзвінках супроводу пісні «Із сніжком ми дружимо».	Танцювальні та образні рухи до пісні «Із сніжком ми дружимо». Показ фраз та руху мелодії пісні «Урок».	«Пластичний портрет» до образів дитячих пісень (слухання — пантоміма).	Опорна схема теми. 17, С.37-40.
Т.Попатенко. «Урок» (виконання). М.Ведмедеря. «Із сніжком ми дружимо» (виконання).	Метро-ритмічний супровід танців.	Інценізація пісень. Танцювальні рухи: Гопак — стрибки, напівприсідання, притупи; Аркан — притупи; Козачок — ковирялочка, притупи, кружляння.	Ритмічні та рухові імпровізації на тексти: 1. «Гоп, стрибнемо ми ось так, Затанцюємо гопак»; 2. «Чобітками весело — чок, чок, чок. Ось і вийшов танець козачок»; 3. «Станьмо в коло, мов паркан, затанцюємо аркан».	Опорна схема теми. 17, С.40-42, 70, С.(Гопак).
Українська народна пісня-гра «Подольночка» (розучування). Т.Попатенко. «Урок» (виконання).	Гра на дзвінках супроводу «Подольночки».	Танцювальні рухи українських народних танців. Гра «Дзеркало» до «Танцю качат» (один учень пропонує рухи — усі дзеркально повторюють).	Вокальна імпровізація загадок про весну.	Опорна схема теми. 17, С.40-43.

7.	Танець.	Вальс, полька. Метр, сильні та слабкі долі. Танці, їх призначення в житті людини.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. Вальс з «Дитячого альбому». С. Рахманінов. «Італійська полька».
8.	Марш.	Марші, їх призначення в житті людини. Пульс (метр). Двродольний, тридольний метр.	Поглиблення теми.	С. Адамцевич. «Запорізький марш».
9.	Марш.	Пульс (метр). Двродольний, тридольний метр.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. «Марш дерев'яних солдатиків». М. Блантер. Футбольний марш (фортепіано, оркестр).
10.	Три типи музики — пісня, танець, марш.	Казка про розчаклування трьох китів.	Урок-казка. Узагальнення теми.	Музична вікторина з використанням виготовлених «китів».

Українська народна пісня-гра «Подільнячка» (виконання). В. Теличко. «Мамине свято» (розучування).	Розучування дводольного та тридольного супроводу на шумових інструментах: перша партія — сильна доля, друга партія — слабка.	Ігрові рухи до «Подільнячки». Танцювальні рухи: Вальс — хитання тулубом, кружляння; «Італійська полька» — пальцями по парті.	Д/З: Малюнки до пісні «Мамине свято».	Опорна схема теми. 17, С. 43-44.
В. Теличко. «Мамине свято» (розучування). «Пісенька долей» (повторення). Українська народна пісня «Ой минула вже зима» (розучування).	Метро-ритмічний супровід пісні «Мамине свято» (сильні та слабкі долі.)	Показ фраз та руху мелодії пісні «Ой минула вже зима». Крокування під «Запорізький марш» («козаки»).	Д/З: Музичний та живописний подарунок мамі.	Опорна схема теми. 10, С. 316-317. 17, С. 44-45.
Українська народна пісня «Ой минула вже зима» (виконання).	Метро-ритмічний та звуковисотний супровід пісні «Ой минула вже зима».	Крокування під марші та диригування на 2/4. Інсценізація «Іграшковий військовий диригент та цього солдатика» Інсценізація пісні «Ой минула вже зима»	Д/З: Виготовити трьох китів (намалювати та вирізати).	Опорна схема теми. 17, С. 45-46. 46, С. 13-14.
Виконання вивчених пісень.	Гра на музичних інструментах супроводу вивчених пісень, танців, маршів.	Танцювальні рухи, крокування, диригування, фрази.	Виставка творчих робіт.	Опорна схема теми. 17, С. 46-47.

Тема 4. «Кити зустрічаються разом»

1.	Кити зустрічаються разом.	Три типи, жанри музики — пісня-танець, марш. Можливості взаємопроникнення жанрів. Музичні інструменти (скрипка, балалайка, барабан).	Введення в тему.	М.Чембержі. «Годинник». «Ранкова пісня над річкою». «Качиний взвод». «Танок козенят». «Струмочки».
2.	Пісня зустрічається з танцем.	Взаємопроникнення пісні та танцю. Веснянки-хороводи.	Поглиблення теми.	Українська народна веснянка «А кривого танця».
3.	Пісня зустрічається з танцем.	Взаємопроникнення пісні та танцю. Побутування народних танцювальних пісень.	Поглиблення теми.	Українська народна пісня «Ой лопнув обруч».
4.	Пісня зустрічається з маршем.	Взаємопроникнення пісні та маршу. Історична пісня (козацька пісня).	Урок-подорож в історію України.	Українська народна пісня «Ой на горі та й жінці жнуть».
5.	Танець зустрічається з маршем.	Взаємопроникнення танцю та маршу. Полонез. Повторення танців — вальс, полька, гопак, козачок, аркан.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. Полонез з опери «Свгеній Онєгін».
6.	Пісня, танець, марш зустрічаються разом.	Взаємопроникнення музичних жанрів	Узагальнення теми.	Музична вікторина з рухами (танцювальними, пісенно-пластичними, крокуванням долями).

А.Філіпенко. «Веселий музикант» (розучування). Веснянка-гра «Подольночка» (повторення, 1 клас, 3 тема).	Відтворення на шумових інструментах метру пісні «Веселий музикант».	Показ ритму, фраз, руху мелодії пісні «Веселий музикант». Образні рухи до п'єс М. Чембержі.	Вокально-пластична імпровізація на тест: <i>Ті-лі-лі, тренді-брень, бум бум бум, тра-та-тах.</i> Д/З: Малюнки до музики М. Чембержі.	27, 133-134. Опорна схема теми. 17, С.47-48.
А.Філіпенко. «Веселий музикант» (розучування). М.Ведмедеря. «Гопачок» (розучування).	Метро-ритмічний супровід пісні «Веселий музикант».	Водіння «кривого танка». Імітація гри на музичних інструментах до пісні «Веселий музикант». Веснянка-гра «Подольночка».	Виставка малюнків (перевірка Д/З). Д/З: Створити танцювальні рухи до пісні М.Ведмедері «Гопачок» (на приспів).	Опорна схема теми. 17, С.48.
А.Філіпенко. «Веселий музикант» (виконання). М.Ведмедеря. «Гопачок» (виконання).	Метро-ритмічний супровід пісні «Веселий музикант» (з металофонами — <i>фа, фа, мі, фа</i> в Fdur).	Танцювальні рухи до пісні М.Ведмедері «Гопачок». Інсценізація пісні «Веселий музикант».	Конкурс танцювальних рухів до пісні «Гопачок» (перевірка Д/З).	Опорна схема теми. 17, С.48-49.
М.Ведмедеря. «Козачата» (розучування).	Метро-ритмічний супровід пісні «Ой на горі та й жінці жнуть».	Показ ритму, фраз, руху мелодії пісні «Козачата».	Вокально-фонетична імпровізація (розспівування): докотіння копит, свист шаблі...	Опорна схема теми. 17, С.49.
М.Ведмедеря. «Козачата» (розучування).	Відтворення метру на шумових інструментах пісні «Козачата».	Показ руху мелодії за графічним зображенням пісні «Козачата». Танцювальні кроки під Полонез П. Чайковського.	Д/З: Виготовити прапорці.	Опорна схема теми. 10, С.322.
М.Ведмедеря. «Козачата» (виконання). А.Філіпенко. «Веселий музикант» (виконання). Повторення вивчених пісень.	Фонетичне звуконаслідування цокоту копит, свисту шаблі.	Крокування під пісню «Козачата» з виготовленими прапорцями. Імітація гри на музичних інструментах під пісню «Веселий музикант».	Вокальні імпровізації на текст: <i>Пісня — крила людини. Танець — вітра тіла у руці. Марш — урочиста хода.</i>	Опорна схема теми.

7.	Друзі музики.	Звуки шумові та музичні. Тривалість та висота звуків. Типи, жанри музики — пісня, танець, марш. Народна та композиторська музика. Композитор, виконавці, слухачі.	Урок-конкурс. Узагальнення теми.	Музична вікторина творів, прослуханих протягом року.
----	---------------	---	----------------------------------	--

Календарно-тематичне планування уроків музики 2 клас

№ з/п Дата	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип Уроку	Навчальний матеріал
				Слухання музики
Тема 1. «Музична мова»				
1.	Мова: розмова та музична.	Музика і мова — спільне, відмінне. Речення, мелодія. Алфавіт, звуко-ряд.	Вступний урок.	А. Мігай. «Сім нот».
2.	Мова: розмова та музична.	Музика, яка передає розмову мову. Мелодія, речення. Звуко-ряд. Ритм, чвертна, восьма ноти.	Поглиблення теми.	Д. Благій. «Сперечались». «Мирна бесіда».
3.	Музична мова.	Марш, метр (пульс), ритм крокування. Нотний став, скрипковий ключ, нота соль.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. «Марш дерев'яних солдатиків». Ю. Шамо. «Марш олов'яного солдата».

Виконання вивчених пісень.	Виконання пісень, віршів з елементарним супроводом звучними жестами та музичними інструментами.	Інсценізація вивчених пісень.	Виставка малюнків, творчих робіт, зроблених протягом року.	Опорна схема теми. 17, С. 51-53.
----------------------------	---	-------------------------------	--	----------------------------------

за формами роботи (видами діяльності) на уроці				Література, дидактичний матеріал.
Хоровий спів	Музикування	Руки під музику	Творчі завдання	Наочність
Музична зарядка (повторення). А. Філіпенко. «Веселий музикант» (повторення). М. Ведмедеря «Наша мова» (розучування).	Виконання на металофонах або інших звуковисотних дитячих музичних інструментах вітаня «Дзень-дзель» (на одному звуці).	Показ рукою фраз пісні при розучуванні. Імітація гри на музичних інструментах (скрипка, балалайка, барабан), образні танцювальні рухи (зайчики).	Музичне вітання-імпрізація «Дзень-дзель» (на одному звуці).	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточка мелодія).
М. Ведмедеря. «Наша мова» (виконання).	Виконання на металофонах або інших звуковисотних дитячих музичних інструментах вітаня «Дзень-дзель» (на одному звуці).	Виконання рухами ритмічного малюнку пісні «Наша мова» (плескання — восьмі, стукання — чвертні).	Музичне вітання-імпрізація «Дзень-дзель» (на одному звуці).	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточка — мелодія, ритм, висота).
М. Ведмедеря. «Наша мова» (виконання). М. Ведмедеря. «Осінь» (розучування). Посівка «Час для музики прийшов» (розучування).	Виконання на металофонах або інших звуковисотних дитячих музичних інструментах посівки «Час для музики прийшов».	Показ посівки «Час для музики прийшов» на руці-нотності. Імітація гри на барабані та крокування пальцями (солдатики).	Музичне вітання-імпрізація «Дзень-дзель» (на одному звуці).	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточка — мелодія, ритм, висота, метр).

4.	Музична мова.	Звукоряд, ноти <i>соль</i> та <i>мі</i> на нотному стані. Штрихи.	Поглиблення теми.	Д.Благой. «І жартома, і серйозно».
5.	Музична мова.	Ноти <i>соль, мі, до</i> . Характер розповіді музичної мови — мажор, мінор (лад). Темп.	Поглиблення теми.	Л.Бетховен. «Весела. Сумна».
6.	Музична мова.	Ноти <i>соль, мі, до</i> . Регістр.	Поглиблення теми.	Д.Кабалевський. «Зайчик дратує ведмежатко».
7.	Музична мова.	Ноти <i>соль, мі, до, ля</i> . Тембр.	Поглиблення теми.	С.Прокоф'єв. Теми з симфонічної казки «Петрик та вовк».

Поспівка «Час для музики прийшов» (виконання). Поспівка «Соль, мі — повтори» (розучування). М.Ведмедеря. «Осінь» (виконання).	Поспівка-гра «Ку-ку — скільки раз» на металофонах (повторення).	Показ поспівки на руці-нотності. Гра «Живий росяль» (одна половина класу — <i>соль</i> , друга — <i>мі</i>).	Музичне вітання-імпровізація «Дзень-дзель» (на двох звуках). Д/З: Принести букет осіннього листя.	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточки — мелодія, ритм, висота, метр, штрихи).
М.Ведмедеря. «Осінь» (виконання). Л.Левіцька. «Пісенька про ноти» (розучування).	Поспівка-гра «Ку-ку — скільки раз» на металофонах (повторення). Шумовий супровід осінніми букетами до пісні «Осінь».	Показ поспівки на руці-нотності. Гра «Живий росяль» (одна група класу — <i>соль</i> , друга — <i>мі</i> , третя — <i>до</i>).	Ритмічна та мелодична імпровізація «Дощик, дощик летється, в руки не дається» (на ноті <i>до</i>).	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточки — мелодія, ритм, висота, метр, штрихи, лад, темп).
Л.Левіцька. «Пісенька про ноти» (виконання).	Виконання на металофонах або інших звуковисотних дидактичних музичних інструментах вітання «Дзень-дзель» (на трьох звуках).	Гра «Живий росяль» (одна група класу — <i>соль</i> , друга — <i>мі</i> , третя — <i>до</i>).	Музичне вітання-імпровізація «Дзень-дзель» (на трьох звуках).	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточки — мелодія, ритм, висота, метр, штрихи, лад, темп, регістр).
Л.Левіцька. «Пісенька про ноти» (виконання). Поспівка «Бім-бом» (розучування).	Виконання на металофонах поспівки «Бім-бом».	Показ поспівки «Бім-бом» на руці-нотності. Гра «Живий росяль» (одна група класу — <i>соль</i> , друга — <i>мі</i> , третя — <i>до</i> , четверта — <i>ля</i>).	Музичне вітання-імпровізація «Дзень-дзель» (на чотирьох звуках). Ритмічна імпровізація та пальчикова гімнастика на текст «Раз, два, три, чотири, п'ять — вийшли пальчики гулять».	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточки — мелодія, ритм, висота, метр, штрихи, лад, темп, регістр, тембр). 39, С.70.

8.	Музична мова.	Ноти соль, мі, до, ля. Динаміка.	Поглиблення теми.	Л.Бетховен. «Весела. Сумна». С.Прокоф'єв. Темми з симфонічної казки «Петрик та вовк».
9.	Музична мова.	Музика розмовляє завдяки мелодії. Музичну мову прикрашають ритм, темп, штрихи, лад (мажор, мінор). Музичною мовою розмовляють в різних регістрах, з різною динамікою, різними тембрами.	Урок-фантазія «Осінь галявина». Узагальнення теми.	Музична вікторина прослуханих творів.

Тема 2. «Про що розповідає музика»

1.	Про людину, її настрій.	Музика може розповідати про людину та її настрій. Нота ре. Повторення мажор-мінор.	Введення в тему.	Л.Бетховен. «Весела. Сумна». Українська народна пісня «Дударик» (обр. М.Леонтовича).
2.	Про людину, її почуття.	Музика може розповідати про почуття. Нота ре. Повторення мажор-мінор.	Поглиблення теми.	В.Косенко. «Не хочуть купити ведмедика». «Купили ведмедика».

Повторення вивчених пісень.	Виконання на металофонах поспівки «Бімба».	Образні рухи до тем героїв симфонічної казки. Гра «Живий рояль» (одна група класу — соль, друга — мі, третя — до, четверта — ля).	Музичне вітання-імпрізація «Дзень-дзелень» (на чотирьох звуках).	Сходинки. Опорна схема теми (сонечко, хмарки, квіточки — мелодія, ритм, висота, метр, штрихи, лад, темп, регістр, тембр, динаміка).
Повторення вивчених пісень.	Супровід пісень, гра поспівок.	Образні рухи до вивчених пісень.	Музичні вітання «Дзень-дзелень» (на одному, двох, трьох та чотирьох звуках).	Сходинки. Опорна схема теми (повністю).

Поспівка «Сорока-ворона» (розучування з нот). Українська народна пісня «Дударик» (розучування).	Гра на дзвінках або металофонах супроводу пісні «Дударик» (на сильну долю).	Рухи під п'єсу «Весела. Сумна» Л.Бетховена.	Імпровізація настроїв (радість, сум, подив, гнів, увага, задумливість) на текст «Діду мій, дідаріку».	40, С.19. Опорна схема теми.
Поспівка «Сорока-ворона» (сопфеджування, виконання з текстом). Українська народна пісня «Дударик» (виконання). М.Ведмедеря. «Осінь» (розучування).	Гра на металофонах поспівки «Сорока-ворона» (на нотах мі, ре, до).	Показ ритму, фраз та руху мелодії при розучуванні пісні «Осінь». Образні рухи під музику для слухання.	Д/З: Малюнки до прослуханих творів.	Опорна схема теми.

3.	Про людину, її дії та характер.	Музика може розповідати про почуття. Нота ре, фа. Повторення мажор-мінор.	Поглиблення теми.	Д.Кабалевський. «Три подружки»: «Пустунка», «Плакса», «Злюка».
4.	Про рух в житті та музиці.	Рух — основа життя. Рухи навколо нас. Рух та ритм (метр). Нота сі. Звукоряд. Тривалості: ціла, половина, чвертка, восьма.	Урок-подорож.	М.Римський-Корсаков. «Політ джмеля» з опери «Казка про царя Салтана».
5.	Про вигадані людиною образи.	Повторення засобів музичної виразності.	Урок сюрпризів (вигадок).	Е.Гріг. «Танець ельфів». Ф.Ліст. «Хоровод гномів».
6.	Про звичаї нашого народу.	Різдвяні, новорічні свята, звичаї, музика.	Поглиблення теми.	Колядка «На небі зірка». Щедрівка «Щедрий вечір, добрий вечір».
7.	Про що розповідає музика.		Урок-конкурс.	

М.Ведмедеря. «Осінь» (виконання). Українська народна пісня «Дударик» (сольфеджування в ре-мінорі).	Гра на металофонах пісні «Дударик» (на звуках ре, мі, фа).	Інсценізація пісні «Осінь».	Виставка малюнків до музики (перевірка Д/З). Пластичні портрети-імпрізації до «Трьох подружок» Д.Кабалевського.	Опорна схема теми.
Поспівка «Іде, іде дід» (розучування з нот). Українська народна пісня «Ой хто, хто Миколая любить?» (розучування).	Гра на шумових інструментах супроводу пісні «Іде, іде дід» (метр, сильна, слабка долі, ритм...). Гра на металофонах звукоряду («До, ре, мі, фа, соль, ля, сі — вивчили ми ноти всі»).	Повторення з рухами ритмічної гри «Ідемо до школи» (1 клас, 2 тема), пісні М.Метлова «Поїзд» (1 клас, 1 тема).	Пластична імпрізація на тему «Рухи навколо нас» (ведмідь, зайчик, дощик, м'яч, солдаті...).	Опорна схема теми. 68, С.61.
Поспівка «Іде, іде дід» (сольфеджування). «Пісенька про звукоряд» (розучування). Українська народна пісня «Ой хто, хто Миколая любить?» (виконання).	Гра на металофонах мелодії поспівки «Іде, іде дід». Гра на металофонах звукоряду.	Показ ритму, руху мелодії при розучуванні «Пісенька про звукоряд». Образні рухи під час слухання музики.	Ритмічна імпрізація на основі слова (бажаний подарунок) з ритмічним остинато «сюрприз».	38, С.26 (вірш-загадка). Опорна схема теми.
Колядка «Темненька нічка». «Пісенька про звукоряд» (виконання).	Гра на металофонах звукоряду.	Показ ритму, руху мелодії при розучуванні колядки.	Вокальна розспівка-імпрізація «Різдвяні дзвіночки» («дзень-дзелень», «ділі-дом», «дін-дон»).	Опорна схема теми.
Конкурс колядників: виконання віншувань, колядок з супроводом дзвіночків, бубнів.				Опорна схема теми.

Тема 3. «Казкові розповіді музики»

1.	Музика розповідає казку-оперу.	Опера-казка. Композитор М.Лисенко та його опери-казки.	Введення в тему.	М.Лисенко. Опера «Коза-дереза»; Пролог.
2.	Музика розповідає казку-оперу.	Опера-казка. Композитор М.Лисенко та його опери-казки.	Поглиблення теми.	М.Лисенко. Опера «Коза-дереза»; сцена Лисички та Кози, пісня Вовчика.
3.	Музика розповідає казку-оперу.	Композитор К.Стеценко та його опери-казки.	Поглиблення теми.	К.Стеценко. Опера «Лисичка, Котик і Півник» (фрагменти).
4.	Музика розповідає казку-оперу.	Композитор К.Стеценко та його опери-казки.	Поглиблення теми.	К.Стеценко. Опера «Лисичка, Котик і Півник» (фрагменти).

М.Лисенко. Пісня Лисички, пісня Кози-Дерези, пісня Рака (розучування).	Розучування на металофонах супроводу пісні Лисички.	Відтворення ритму, показ руху мелодії пісень, що розучуються. Образні рухи до пісні Кози.	Д/З Виготовлення масок Кози, Лисички.	16. Опорна схема теми.
М.Лисенко. Пісня Лисички (сольфеджування), пісня Кози-Дерези, пісня Рака (виконання).	Виконання на металофонах пісні Лисички.	Показ руху мелодії пісні Рака.	Інценізація основних епізодів опери-казки	16. Опорна схема теми.
К.Стеценко. Тема Котика «Ти мій брате, Півнику», тема Півника «Буду сидіть в хатці» (розучування).	Метро-ритмічний супровід теми Півника «Котику, братику, несе мене лиска», теми Котика «Півнику, братику, несе мене Лиска».	Відтворення метру та показ руху мелодій тем Котика та Півника.	Вокальні імпровізації на «мяв-мяв» та «кукуріку».	Опорна схема теми.
Тема Лисички «Півнику, братику» (розучування), тема Котика «Ти мій брате, Півнику», тема Півника «Буду сидіть в хатці» (виконання).	Ритмічний супровід до теми Котика. Гра на металофонах теми Півника «Котику, братику, несе мене лиска».	Інценізація опери-казки.	Д/З: Малюнки до опери-казки.	Опорна схема теми.

5.	Музика розповідає казку-балет.	Балет-казка. Композитор П. Чайковський та його балетні казки.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. «Танець маленьких лебедів» з балету «Лебедино озеро».
6.	Музика розповідає казку-балет.	Композитор С. Прокоф'єв його балет-казка.	Поглиблення теми.	С. Прокоф'єв. Вальс та Північ з балету «Попелюшка».
7.	Музика допомагає нам створити казку.	Написання власної казки на основі музичного твору.	Поглиблення теми.	А. Лядов. Фортепіанна п'єса «Музична табакерка».
8.	Ми створюємо музичну казку.	Написання власної музичної казки на основі сюжету «Колобка».	Поглиблення теми.	М. Чембержі. Музична вистава «Колобок».

А. Лєпін, сл. О. Фадєєвої. «Теремок» (розучування за сходами, графічним записом).	Метро-ритмічний супровід «Танцюю маленьких лебедів».	Танцювальні рухи під музику балетів. Імітація рухів гри на фортепіано під «Танець маленьких лебедів».	Д/З: Пальчикові іграшки — герої казки «Теремок».	Опорна схема теми.
А. Лєпін, сл. О. Фадєєвої. «Теремок» (розучування).	Звуконаслідування музичними інструментами «Бій годинника».	Танцювальні рухи під Вальс (дівчатка хитаються), образні — під «Північ» (хлопчики імітують рух годинника).	Вистава пальчикового театру.	Опорна схема теми.
А. Лєпін, сл. О. Фадєєвої «Теремок» (виконання). М. Ведмедєря. «Казковий світ» (розучування).	Гра на металофонах, маракасах композиції-імітації механізму табакерки (дзвіночки, палички, пружинки).	Танцювальні рухи під музику «Музичної табакерки».	Коллективне створення «механізму» музичної табакерки (дзвіночки, палички, пружинки, що там живуть, звуки, які вони створюють).	Б. В. Ф. Одоєвський «Музична табакерка» (казка).
М. Ведмедєря. «Казковий світ» (виконання). Веснянки «Подяночка», «Ой минула вже зима» (повторення).	Підбір супроводу до створеної казки на різних музичних інструментах.	Інсценізація веснянок.	Створення мелодії для пісні Колобка.	Опорна схема теми.

9.	Ми створюємо музичну казку.	Написання власної музичної казки на основі сюжету «Колобка»	Поглиблення теми.	
10.	Подорож казковою стежиною.	Опера, балет, пісня-казка, музична вистава.	Урок-подорож (Колобок допомагає повторити усі вивчені музичні казки).	Музична вікторина «Маска, я тебе знаю».

М.Ведмедеря. «Казковий світ» (виконання). Веснянки «Подольничка», «Ой минула вже зима» (повторення).	Супровід до створеної казки на різних музичних інструментах.	Інсценізація весняної казки «Колобок».	Д/З: Виготовлення ілюстрацій до створеної казки.	Опорна схема теми.
Виставка-концерт казкових персонажів.			Живописна та літературна виставка малюнків, масок, виготовлених в процесі вивчення музичних казок.	Портрети композиторів, казкових персонажів, нотні зразки, «станції» подорожі та завдання на кожній станції.

Тема 4. «Музичні форми»

1.	Форми життя — форми музики.	Форми (структури, будови, композиції) життя (архітектура, техніка, людське тіло, рослинний світ тощо). Порівняння структур розмовної та музичної мови (речення та мелодія). Образ, основна музична думка, його музичне втілення в мелодії — одна частина. Повторення мелодії з різними словами — куплетна форма (з приспівом та без).	Введення в тему.	Ю. Чичков. «Ой із чого, ой із чого» (виконує вчитель).
2.	Музична форма варіацій.	Мелодія (одна частина), її постійне повторення, але зі змінами, варіюванням — варіації.	Поглиблення теми.	Ю. Щуровський. Варіації на тему української народної пісні «Ой єсть в лісі калина».
3.	Музична форма двочастинна.	Мелодія (одна частина), інша мелодія (друга частина) — двочастинна форма. Основа двочастинної форми — старовинний танець на пісню з приспівом.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. «Шарманщик співає». (М. Ільянович. «Верховино, світкути наш» в інструментальному викладі).

Українська народна пісня «Розлилися води» (розучування).	Гра на металофонах звуків персонажів пісні «Розлилися води».	Показ фраз, ритму, руху мелодії пісні «Розлилися води».	Вокальна імпровізація на основі речення, наприклад: «Скринька, вертушка, шнур і довге вушко (Телефон)». Д/З: Малюнки «бродів» (до пісні «Розлилися води»).	7, форми музики. Опорна схема теми.
Українська народна пісня «Розлилися води» (розучування). Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина» (повторення).	Гра на металофонах супроводу пісні «Ой єсть в лісі калина».	Пластична імпровізація до пісні «Ой єсть в лісі калина».	Імпровізація-варіювання куплетів пісні «Ой єсть в лісі калина». Виставка малюнків до пісні «Розлилися води» (перевірка Д/З).	Опорна схема теми.
Українська народна пісня «Розлилися води» (виконання). Українська народна пісня «Як діждемо літа» (розучування).	Гра на металофонах звуків зозульки, соловейка, сопілоньки пісні «Розлилися води».	Імітація гри на шарманці. Інсценізація пісні «Розлилися води».	Вокальна імпровізація на звуках ку-ку, тьох-тьох, у-у.	Опорна схема теми.

4.	Музична форма тричастинна.	Мелодія (одна частина), інша мелодія (друга частина), повернення до першої мелодії (третя частина) — тричастинна форма. Реприза.	Поглиблення теми.	В. Косенко. «Дощик».
5.	Музична форма рондо.	Мелодія (одна частина), її точне повторення (3-тя, 5-та, 7-ма і т.д.), інші мелодії, до звучать між повтореннями основної (2-га, 4-та, 6-та) — форма рондо. Головна тема, епізоди.	Поглиблення теми.	Французька народна пісня «На мосту Авіньон».
6.	Музичні форми.	Куплетна, варіаційна, дво-, тричастинні форми, рондо.	Урок-рондо. Узагальнення теми.	Музична вікторина (епізод уроку).
7.	Музична мова.	Музика — мова, що має свої звуки, мелодію, засоби виразності. Музична мова може розповідати у різних жанрах. Музичні розповіді утворюють музичні форми.	Свято музичної мови (гості — музичні звуки, жанри, форми, композитори, образи).	Музична вікторина.

Українська народна пісня «Як діждемо літа» (виконання).	Імпровізація на трикутниках, дзвіночках звуків краплинок (2 частина 3-частинної композиції «Дощик»).	Танцювальні рухи до пісні «Як діждемо літа». Пластична імпровізація до п'єси «Дощик».	Ритмічна та вокальна імпровізація звуків краплинок (1,3 частини 3-частинної композиції «Дощик»).	Опорна схема теми. 21.
Українська народна пісня «Як діждемо літа» (виконання).	Імпровізація на трикутниках, дзвіночках, металофонах звуків краплинок (епізоди рондо «Дощик»).	Рухи до французької народної пісні «На мосту Авіньон». (реверанси дам та кавалерів; годувальниці, що колишують дітей; музиканти-скрипалі; комедіанти). Танцювальні рухи до пісні «Як діждемо літа».	Ритмічна та вокальна імпровізація звуків краплинок (1,3, 5 — рефрен для рондо «Дощик»).	Опорна схема теми. 21.
Повторення вивчених пісень (епізоди).	Імпровізація на трикутниках, дзвіночках, металофонах звуків краплинок (епізоди рондо).	Рухи до вивчених пісень (епізоди).	Вокальна імпровізація на текст про весну (рефрен).	Опорна схема теми.
Виконання вивчених пісень.	Супровід до вивчених пісень.	Інсценізації, танцювальні рухи, диригування.	Виставка творчих робіт.	Опорна схема теми.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МУЗИКИ
3 КЛАС

№ з/п	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал	
				Слухання музики	Хоровий спів
Дата					
Тема 1. «Музика родини»					
1.	Родина в нашому житті.	Родина, сім'я, країна. Символи української родини.	Вступний урок.	О.Злотник, сл. В.Крищенко. «Родина».	М.Ведмедера, сл. Н.Кир'ян. «Дереце роду» (розучування).
2.	Музична родина.	Повторення музичних термінів. Родина музичних звуків — лад, стійкі, нестійкі ступені.	Поглиблення теми.	Ритмічні, мелодичні загадки (поняття довгі та короткі звуки, високі та низькі, стійкі та нестійкі).	М.Ведмедера, сл. Н.Кир'ян. «Дереце роду» (виконання).
3.	Видатна музична родина.	Сім'я Й.Баха, її музичні традиції, заняття музикою в сім'ї.	Поглиблення теми.	Йоганн Бах. «Волинка». Арія з Оркестрової сюїти №3 (обробка). Йоганн Крістоф Фрідріх Бах. Прелюдія мі мінор для органу.	М.Ведмедера, сл. Н.Кир'ян. «Дереце роду» (виконання).
4.	Видатна музична родина.	Сім'я В.Моцарта, її музичні традиції, дитинство обдарованої дитини.	Поглиблення теми.	В.Моцарт. Соната для клавiра в 4 руки (твір 8-річного композитора).	В.Моцарт. «Колискова» (розучування).

за формами роботи (видами діяльності) на уроці			Література, дидактичний матеріал.
Музикування	Рухи під музику	Творчі завдання	Наочність
Озвучення на метро-ритмічних інструментах імен членів своєї родини.	Відтворення ритму й показ руху мелодії пісні, що розучується.	Ритмічна імпровізація імен членів своєї родини. Д/З: Скласти посівку з імен членів своєї родини.	Опорна схема теми. 70, С. (родовідне дерево).
Ритмічний супровід до пісні.	Гра «Живий рожаль та хованки» (нестійкі ступені ладу ховаються за стійкими).	Гра «Збери урожай знань про музику» (повторення термінів та понять).	Опорна схема теми. 68, С. 61.
Метро-ритмічний та бурдонний (на ф-но) супровід «Волинка» Й.Баха.	Пластична імпровізація під Прелюдію мі мінор для органу Й.К.Ф.Баха.	Вокальна імпровізація під супровід квінтового бурдону на текст прислів'я про родину.	29, С. 5-52. 34. 3. Сім'я Й.Баха. Опорна схема теми.
Супровід на трикутниках та дзвіночках «Колискової» В.Моцарта.	Імітація гри на фортепіано під Сонату В.Моцарта. Відтворення ритму й показ руху мелодії пісні, що розучується.	Вокальна імпровізація та склади «люлі, люлі», «а-а-а», «ай-лю-лі».	29, С. 53-142. Сім'я В.Моцарта. Опорна схема теми.

5.	Видатна музична родина.	Музика в сім'ї М.В. Лисенка, заняття музикою, музичні інтереси.	Поглиблення теми.	М.Лисенко. Фрагменти опери «Коза-дереза»: Пролог, сцена Лисички та Кози, пісня Вовчика.	М.Лисенко. Пісня Лисички, пісня Рака з опери «Коза-дереза» (повторення). В.Моцарт. «Колицькова» (виконання). Українська народна пісня «Ходить гарбуз по городу» (розучування).
6.	Музика про родину.	Музичні твори, що розповідають про життя в сім'ї.	Поглиблення теми.	Д.Кабалевський. «Впертий братик». Пісні про членів родини.	Р.Паулс. «Золоте весілля» (розучування). Українська народна пісня «Ходить гарбуз по городу» (виконання).
7.	Музика в звичаях та традиціях родини.	Музичні інтереси сім'ї; улюблені твори, пісні, композитори, гра на інструментах, читання книжок про музику.	Поглиблення теми.	Українська народна колицькова пісня (з репертуару Н.Матвієнко). О.Майовський, сл. Л.Стебенєва. «Колицькова».	Р.Паулс. «Золоте весілля» (виконання). Колицькові пісні.
8.	Мене навчила мама, бабуся.	Музика, пісні, що звучать у твоїй сім'ї.	Поглиблення теми.	В.Косенко. «Казка». С.Прокоф'єв. «Казочка».	Р.Паулс «Золоте весілля» (виконання).
9.	Моя музична родина.	Пісні, музичні звичаї родини.	Сімейний урок-концерт.	Музична вікторина.	Концерт музичних сімей.

Ритмічний супровід до створеної забавки.	Інсценізація української народної пісні «Ходить гарбуз по городу».	Ритмічна та вокальна імпровізація забавки «Ой без дуди, без дуди».	38. 66, С.63-66. Портрет М.Лисенка. Ілюстрації до «Коза-дерези». Опорна схема теми.
Супровід на металофонах пісні «Ходить гарбуз по городу».	Інсценізація української народної пісні «Ходить гарбуз по городу».	Читання оповідання «Вгурті й пісня в лад іде» та вокальна імпровізація на тексти «Щира пісня гріє краще за кожуха». Д/З: Пригадати колицькові пісні.	Опорна схема теми.
Гра на металофонах (на звуках мажорного тризвука) колицькової «Тихий сон» (1 клас, 3 тема).	Пластичне інтування під колицькові пісні.	Вокальна імпровізація та склади «люлі, люлі», «а-а-а», «ай-лю-лі».	Опорна схема теми. П.Пікассо. «Матині дитя».
Багатоголосний ритмічний супровід до пісні «Золоте весілля».	Танцювальні рухи до пісні «Золоте весілля».	Пластичні імпровізації до творів для слухання. Д/З: Підготуватись сім'єю до уроку-концерту.	Опорна схема теми. М.Юркас «Вечірній пейзаж». 16.
		Вокальна імпровізація на текст «Вгурті й пісня в лад іде» (епіграфурою). Виставка сімейних творчих робіт.	Опорна схема теми.

Тема 2. «Музика дитини»

1.	Музика дитинства.	Жанри дитячого фольклору: народні забавки, лічилки, примовки.	Введення в тему.	В.Шайнський. «Антошка» (вхід до класу). А.Мігай. «Господарі діти».	Поспівка-мирилка «Мир-миром». А.Мігай. «Господарі діти». (В.Толканьов. «Восьме чудо світу»)(розучування).
2.	Музика, що розповідає про улюблених героїв казок.	Фортеп'яний цикл. Повторення нот.	Поглиблення теми.	Ю.Шамо. Казки для фортепіано за Г.Андерсеном (на вибір): «Казкар розповідає», «Марш олов'яного солдатика», «Дюймовочка», «Гидке каченя».	Поспівка-мирилка «Мир-миром» — сольфеджування, А.Мігай. «Господарі діти». (В.Толканьов. «Восьме чудо світу»)(виконання).
3.	Дитячі образи в музиці: друзі.	Повторенням теоретичних понять: четвертна, восьма, стакато, рух мелодії вгору та вниз, звукоряд.	Поглиблення теми.	Д. Кабалевський. «Три подружки»: «Пустунка», «Плакса», «Злюка».	А.Мігай «Господарі діти» або В.Толканьов «Восьме чудо світу» (виконання).
4.	Дитячі образи в музиці: подарунки.	Пунктирний ритм, ритмічна формула — чверть з крапкою.	Урок-сюрприз (подарунків).	А.Мігай. «Подарунок». «Мультики».	Т.Попатенко. «Щеня і кошеня» (розучування).

Гра на металофонах остинатного супроводу поспівки-мирилки (на <i>до-соль</i>).	Показ ритму, фразта руху мелодії при розучуванні нової пісні.	Коллективна імпровізація на текст забавки «Дівка гарна ткаля».	Опорна схема теми. 17.С.48-49.
Гра на металофонах остинатного супроводу поспівки-мирилки (на <i>до-соль</i>).	Ігрові рухи до поспівки-мирилки «Мир-миром».	Пластичні імпровізації героїв казок.	Опорна схема теми.
Метро-ритмічний супровід до пісні.	Інсценізація «Трьох подружок» Д.Кабалевського.	Інструментальна імпровізація «Різні діти»: спокійні (четвертним нотами), рухливі (восьмими нотами), стрибунці (стакато на місці, вгору, вниз). Д/З: Виготовити музичний інструмент-саморобку.	38.С.18-19. Опорна схема теми.
Гра на інструментах — саморобках супроводу пісень А.Мігай.	Показ ритму, фразта руху мелодії при розучуванні нової пісні. Ритмічна вправа з пунктирним ритмом.	Представлення інструментів — саморобок (сюрпризів) та виконання ритму вивчених пісень.	Опорна схема теми.

5.	Народні звичаї і життя дітей.	Свято Андрія: традиції проведення. Повторення засобів музичної виразності: штрихи.	Поглиблення теми.	Українська народна пісня «З'їж Андрію пиріжок» (у виконання вчителя).	Українська народна пісня «Наші хлопці вареників хочуть» (розучування). Т. Попатенко. «Щеня і кошеня» (виконання).
6.	Народні звичаї і життя дітей.	Свято Миколая: традиція проведення.	Поглиблення теми.	Легенда про Святого Миколая.	Повторення пісень про Миколая. Українські народні пісні «З'їж Андрію пиріжок» або «Наші хлопці вареників хочуть» (соп'єджування першої фрази) (розучування). Т. Попатенко. «Щеня і кошеня» (виконання).
7.	Музика дитини.	Дитячі колядки, щедрівки. Обробка народної пісні.	Узагальнення теми.	Колядка «Бог ся рождає». Щедрівка «Щедрик» (обр. М. Леонтовича). Щедрування на мелодії «Щедрика».	Колядка «Різдвяна ніч». Щедрівка «Щедрик».

Метро-ритмічний супровід до пісні «Щеня і кошеня»	Рухи при розучуванні пісні (ритм, показ руху мелодії).	Вокальна імпровізація-розспівування на склади «ня-ня, га-га» на легато і стакато (ланцюжком).	Опорна схема теми.
Метро-ритмічний супровід до пісень про Андрія	Інсценізація пісень про Андрія.	Д/З: Лист Св. Миколаю.	Опорна схема теми.
Віншування у супроводі дзвіночків, бубнів, трикутників.			Опорна схема теми.

Тема 3. «Музика і гра»

1.	Музика і гра. Гра з метром, ритмом.	Метр, ритм.	Введення в тему.	М.Глінка. «Арагонська хота».	Л.Кніппер. «Чому ведмідь взимку спить» (розучування). О.Гумінська «Пісенька долей» (повторення, 1 клас).
	Гра зі звуками, нотами, ступенями ладу.	Звук, нота, лад, ступені ладу, мажор, мінор.	Поглиблення теми.	Р.Роджерс. Мюзикл «Звуки музики»: «До, ре, мі».	Л.Кніппер «Чому ведмідь взимку спить» (виконання). Гра «Розшифруй» (спів ступенів ладу за ручними знаками, нот за рукою-нотосцем).
2.					Гра «Зашифруй» (показ ручними знаками ступенів ладу, що співає учитель, чи показ нот за рукою нотосцем, що співає учитель). Л.Абелян. Поспівка-гра «Йдуть звукоряди» (розучування).

Гра за допомогою шумових інструментів в «Лулу»: неслухняну, старанну (повтор 2, 3 рази), грамотну (із записом ритмічних послідовностей)	Танцювальні рухи «Арагонської хоти».	Гра «Музичний живопис» — вигадання власних позначок висоти, тривалості звуків, та інструментів, що їх виконують.	Опорна схема теми.
Гра на мелодичних інструментах звукоряду. І.Арсєєв. «Гра в слова» (розучування з використанням елементарних інструментів).	Поспівка-гра «Йдуть звукоряди» з показом висоти та показом одиниць метру (до-мажорний звукоряд співають цілими нотами — «Йдуть ведмеді», половинними	Ритмічні імпровізації на задану кількість тактів, на задані ритмічні одиниці, в заданому розмірі, на задані слова	Опорна схема теми. 1, С.24-26.
	— вовки, чвертними — лисиці, восьмими — білки, шістнадцятими — «стукає дятел».) Гра «Живий роєль»: на 8 звуків — під музику Р.Роджерса, на 3 звуки — виконання мажорного та мінорного тривзуків.	(зима, барлога, ведмідь, лисиця, дятел, білка)	

3.	Гра з темпом.	Темп, швидкість, повільно, швидко, метроном.	Поглиблення теми.	Л. Бетховен. «Весела Сумна».	Я. Степовий. «Зима і Весна» (розучування). Л. Кніппер «Чому ведмідь взимку спить» (виконання).
4.	Гра з динамікою.	Динаміка, форте, піано.	Поглиблення теми.	Е. Гріг. «У печері гірського короля».	Я. Степовий. «Зима і Весна» (виконання).
5.	Гра з тембром.	Тембр, голоси, інструменти.	Поглиблення теми.	Й. Гайдн. «Дитяча симфонія» до мажор: I. Allegro moderato. II. Menuetto. III. Final. Presto.	Поспівка-гра «Впізнай, чий голосок» (розучування та виконання). Пісня-гра «Угадай, Ганно» (розучування та виконання).

Д/З: Створити інструментальну композицію «Темп навколо нас».	Пластично-вокальна імпровізація вірша «Темп» (І. Олійник): <i>Швидко вітерець летить, швидко бджілка пролітає. Швидко бігає хлопчина, а чому, і сам не знає. А маленька черепашка, хоч і сили не жаліє, А повзе повільно, важко, бо інакше й не уміє. І повільно, і швиденько можем всі ми заспівати. Вивчити музичні темпи й назавжди запам'ятати.</i>	Опорна схема теми.	
І. Арсеєв. «Гра в слова».	Гра «Гості гірського короля» — обирається король, який визначає найкращого гостя (учня, який рухався відповідно до характеру музики).	Ритмічні та мелодичні імпровізації з використанням: 1) piano, forte, 2) crescendo, diminuendo.	Опорна схема теми.
Музикування під «Дитячу симфонію»: · I частина — бубни, сопілки, «пташечки»; · II частина — сопілки; · III частина — маракаси, бубни, сопілки.	Імітація гри на інструментах симфонічного оркестру, один учень — диригент. Відтворення ігрових рухів пісень ігор «Впізнай, чий голосок», «Угадай, Ганно».	Гра «Вітер-музикант» — музиканта не видно, але чути (учень вітер імпровізує мелодію на різних інструментах, учні, заплющивши очі, слухають, відгадують).	22, С. 89-91. Опорна схема теми.

6.	Гра з мелодією.	Мелодія, фраза, тоніка. Хор, голоси хору, обробка для хору.	Поглиблення теми.	Українська народна пісня «Гра в зайчика» (обр. М. Леонтовича).	«Пісенька про тоніку» — (розучування та виконання). Українська народна пісня-гра «Ой на горі мак» (розучування). В.Верховинець. Пісня-гра «Ой, Василю, товаришу» (розучування).
7.	Гра з жанрами.	Жанр, пісня, танець, марш, сюїта. Особливі ігрові жанри — пісні-ігри, сюїта-гра.	Поглиблення теми.	Ж.Бізе. Маленька сюїта для оркестру «Дитячі ігри»: Марш («Труба і барабан»), Колицька («Лялька»), Галоп («Бал»).	Українська народна пісня-гра «Ой на горі мак» (виконання). В.Верховинець. Пісня-гра «Ой, Василю товаришу» (виконання).
8.	Гра з музичними формами.	Будова (форми) музики (одно, дво, тричастинна форми).	Поглиблення теми.	Л.Бетховен. «Весела. Сумна».	Українські народні пісні-ігри «Ой на горі мак», «Угадай, Ганно» (виконання). Веснянка-гра «Женчикок-бренчикок» (розучування). Тема Весни з пісні «Зима і Весна» як основна тема (виконання).

Гра з темпом (перевірка Д/З).	Відтворення руху мелодії «Пісеньки про тоніку», пісень ігор «Ой на горі мак», «Ой, Василю, товаришу». Відтворення ігрових рухів «Угадай, Ганно».	Гра «Доведи до тоніки»: створення власних мелодій на заданий початок та їх запис	9,243. Опорна схема теми.
Метро-ритмічний супровід пісень-ігор.	Відтворення ігрових рухів пісень-ігор «Ой, Василю, товаришу», «Угадай, Ганно». Крокування, плавні рухи, танцювальні рухи до «Дитячих ігор» Ж.Бізе.	Гра «Усе навпаки» (пісенність — на маршовість, швидко — на повільно, високий регістр — на низький тощо). Або гра «Маско, я тебе знаю» (зміна жанру при незмінній мелодії, відгадування нового жанру).	Опорна схема теми.
Супровід до веснянок.	Відтворення рухів веснянок «Ой на горі мак», «Женчикок-бренчикок». Пластична гра «Зашифруй»: показати рухами дво- та тричастинну форму.	Скласти дво- та тричастинну форму з куплетів вивчених українських народних веснянок. Пластична імпровізація до «Веселої. Сумної» Л.Бетхлвена.	Картки з назвами усіх вивчених веснянок (Подоланочка, А вже красне сонечко). Опорна схема теми.

9.	Гра з музичними формами.	Будова (форми) музики (рондо, варіації).	Поглиблення теми.	В. Косенко. «Полька». Ю. Щуровський. Варіації на тему української народної пісні «Ой єсть в лісі калина».	Тема Весни з пісні «Зима і Весна» як рефрен (виконання). Веснянки-ігри «Ой на горі мак», «Женчикок-бренчикок» як епізоди (виконання).
10.	«Музика і гра».	Музичні терміни та поняття.	Урок-гра «Музичний салат». Узагальнення теми.	Італійська народна пісня «Італійський салат».	Гра «Впізнай пісню» (за певною кількістю звуків; за ритмом; за словесним описом образів та характеру).

Тема 4. «Музика і природа»

1.	Музика і природа.	В природі все звучить (асоціативний кущ).	Введення в тему.	Д. Січинський. «Чом, чом, чом, земле моя». Е. Гріг. «Ранок».	«Весняне музичне вітання» (розучування). А. Житкевич. «Музика землі» (розучування). Поспівка «Сонечко сходить» на основі мелодії «Ранку» Е. Гріга (розучування та виконання).
2.	Пори року в музиці.	Музика, композитори, що розповідають про пори року.	Поглиблення теми. Інтерактивний урок (робота в групах).	Й. Гайди. Фрагменти ораторії «Пори року».	«Весняне музичне вітання». А. Житкевич. «Музика землі» (виконання). Повторення групами пісень про пори року.

Створення варіаційної форми за допомогою елементарних музичних інструментів на основі пісні «Женчикок-бренчикок».	Відтворення ігрових рухів веснянок. Пластична гра «Зашифруй»: показати рухами форми варіації та рондо.	Скласти форму рондо з куплетів вивчених українських народних веснянок. Д/З Створити власну казку, де рефрен — пісня Колобка, а епізоди — шкільні персонажі.	Картки музичних знаків та термінів. Опорна схема теми.
Урок-гра «Музичний салат», у якому шарами лежать (від нижнього): нотні знаки, терміни, мелодії, жанри, конкретні твори та композитори («салат» може утворити музичну форму, наприклад, рондо).	Конкурс казок.	Картки музичних знаків та термінів. Опорна схема теми.	

Супровід трикутниками	Показ руху мелодії поспівки «Сонечко сходить».	Розмальовування тактів поспівки «Сонечко сходить» (на дошці різними кольорами від темного до світлого).	Опорна схема теми. 65, С. 41-43. 37. 59.
Завдання групам: створити пластичний та вокально-інструментальний портрет певної пори року.			59. Опорна схема теми (пори року).

3.	Музика весни (Як звучить весна?).	Звуки весни, музичні твори про весну, народні веснянки. Кольори та дарунки весни.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. Фортепіанний цикл «Пори року»: «Пролісок» (квітень). В. Барвінський. «Веснянка і дощик».	Поспівка «Знову весна» (розучування). Я. Дубравін. «Крапельки» (розучування). А. Житкевич. «Музика землі» (виконання).
4.	Природа співає.	Звуки природи. Використання композиторами образів природи, які співають. Засоби виразності, які при цьому використані.	Поглиблення теми.	В. Сухомлинський. Казка «Все в лісі співає». Л. Ревуцький. «Пташина коліскова».	Поспівка «Знову весна» (виконання). Я. Дубравін. «Крапельки» (виконання).
5.	Музика звірів та птахів.	Використання композиторами образів звірів та птахів. Засоби виразності, які при цьому використані.	Поглиблення теми.	Ю. Кушак. Музична картинка «Ранок в селі». М. Сільванський. «Пташка і кицька».	Українська народна пісня «Як служив я в пана» (розучування). Я. Дубравін. «Крапельки» (виконання).
6.	Музика із звуками природи.	Пошук сучасними композиторами нових звучань в природі.	Поглиблення теми.	Пол Уінтер «Коліскова матері китихи для маленьких тюленят». Е. Гріг. «Ранок».	Українська народна пісня «Як служив я в пана» (виконання).

Супровід пісні «Крапельки» (заповнення пауз звуками металофону, бубну, трикутника).	Показ ритму, метру, руху мелодії, використання руки-нотоносця при розучуванні пісні «Крапельки». Повторення веснянок з рухами «Ой минула вже зима», «По-доляночка», «Ой на горі мак», «Женчичок-бренчичок», «Розлилися води» (1-3 класи).	Гра «Звуки весни» (вокально-інструментальна імпровізація).	59. Опорна схема теми.
Гра на металофонах та шумових інструментах супроводу пісні «Крапельки».	Інсценізація пісні «Крапельки».	Пластичні та вокальна імпровізація до казки В. Сухомлинського.	59. Опорна схема теми.
Гра на металофонах та шумових інструментах супроводу пісні «Крапельки».	Інсценізація пісні «Як служив я в пана»	Вокальна імпровізація відповідей зозульці у грі «Лічилка-дражнилка»	59. Опорна схема теми.
Гра партії зозульки на металофонах.	Створення пластичної імпровізація «Природа прокидається» (під музику «Ранка» Е. Гріга зі співом пташок).	Інструментальна імпровізація відповідей у грі «Лічилка-дражнилка».	59. Опорна схема теми.

7.	Музика родини, дитини, природи.		Урок — концерт. Узагальнення теми.	Музична вікторина творів, прослуханих протягом року.	Виконання вивчених пісень.
----	---------------------------------	--	------------------------------------	--	----------------------------

Виконання пісень, віршів з елементарним супроводом (музичні інструменти, авучні жести).	Інсценізація вивчених пісень.	Виставка малюнків, творчих робіт, зроблених протягом року.	65, С.119. Опорна схема теми.
---	-------------------------------	--	-------------------------------

Календарно-тематичне планування уроків музики 4 клас

№ з/п	Тема уроку	Засвоєння термінів та понять	Тип уроку	Навчальний матеріал	
				Слухання музики	Хоровий спів
Дата					
Тема 1. «Історія народу і музика»					
1.	Гімн — історія, збережена для сучасників.	Символи України: гімн, прапор, герб, калина. Історія створення «Ще не вмерла України». Українська народна музика, жанри українських народних пісень: загальна характеристика.	Вступний урок.	М. Вербицький, сл. П. Чубинського. «Ще не вмерла України».	М. Вербицький, сл. П. Чубинського. «Ще не вмерла України» (розучування). Українська народна пісня «Ой єсть в лісі калина» (повторення).

за формами роботи (видами діяльності) на уроці			Література, дидактичний матеріал
Музикування	Рухи під музику	Творчі завдання	Наочність
Музикування супроводу до пісні «Ой єсть в лісі калина».	Інсценізація пісні «Ой єсть в лісі калина».	Моделювання схеми «Жанри українських народних пісень».	71. 19. 20. Опорна схема теми. 70, С.111 (хор).

2.	Історія народу і музики.	Український народ його героїчна історія. Історичні пісні — загальна характеристика.	Поглиблення теми.	Є. Адамцевич. «Запорізький марш».	М. Чубинський, сл. О. Кониського. «Ще не вмерла України» (виконання). Українська народна пісня «Ой на горі та й жінці жнуть» (розучування).
3.	Історія козацтва в музиці.	Козацькі пісні: образи, характер музики, засоби музичної виразності.	Поглиблення теми.	Українська народна пісня «Ой Морозе, Морозенку».	Українська народна пісня «Ой на горі та й жінці жнуть» (виконання).
4.	Історія козацтва в музиці.	Козацькі пісні: образи, характер музики, засоби музичної виразності. Піснярка з легенди — Маруся Чурай.	Поглиблення теми.	М. Чурай. «Засвіт встали козаченьки» Українська народна пісня «Їхав козак на війноньку».	Українська народна пісня «Ой на горі та й жінці жнуть» (виконання).
5.	Історія січових стрільців у музиці.	Стрілецькі пісні: образи, характер музики, засоби музичної виразності.	Поглиблення теми.	Українські народні пісні «Ой у лузі червона калина», «Повіяв вітер степовий».	Українська народна пісня «Гей ви, стрільці січові» (розучування).

Метро-ритмічний супровід «Запорізької похідної».	Крокування під «Запорізьку похідну». Відтворення ритму та показ руху мелодії пісні «Ой на горі та й жінці жнуть».	Вокальна імпровізація на текст «Ой на горі» в різному характері (велично, бадьоро, героїчно, сумно, завзято...).	Опорна схема теми. 19. 20. 33.
Розучування супроводу пісні на металофонах.	Показ руху мелодії пісні «Ой на горі та й жінці жнуть».	«Галерея козацьких образів» (перевірка Д/З).	Опорна схема теми. 70, С. 147 (Січ).
Метро-ритмічний супровід пісні «Засвіт встали козаченьки». Супровід на металофонах пісні «Ой на горі та й жінці жнуть».	Крокування під пісню «Ой на горі та й жінці жнуть».	«Галерея козацьких образів» (перевірка Д/З). Ритмічна імпровізація на текст «Засвіт встали козаченьки» (у різному темпі, з різною динамікою).	Опорна схема теми. 19. 20.
Метро-ритмічний супровід пісні «Ой у лузі червона калина».	Відтворення ритму й показ руху мелодії пісні, що розучується.	Ритмічна імпровізація на текст «Гей ви, стрільці січові» (у різному темпі, з різною динамікою).	Опорна схема теми. 70, С. (Січові стрільці).

6.	Історія другої світової війни в музиці.	Повстанські пісні: образи, характер музики, засоби музичної виразності.	Поглиблення теми.	Українська народна пісня «Там десь далеко на Волині». В'язанка повстанських пісень.	Українські народні пісні «Гей ви, стрільці січовії» (виконання), «Там десь далеко на Волині» (розчування).
7.	Історія народу на струнах бандури.	Думи: образи, характер музики, особливості засобів музичної виразності.	Поглиблення теми.	Українська народна дума «Про Марусю Богуславку».	Українська народна пісня «Там десь далеко на Волині» (виконання).
8.	Історія народу на струнах бандури.	Кобзар — поет, композитор, музикант.	Поглиблення теми.	В. Барвінський. «Думка» (бандура).	Повторення вивчених пісень.
9.	Історія народу і музика.	Тематична атестація.	Узагальнення теми.	Музична вікторина: впізнати пісню, назвати епоху, жанр, виконавців.	Виконання

Ритмічний супровід пісні.	Відтворення ритму й показ руху мелодії пісні, що розчується.	Інсценізація (театралізація) однієї з вивчених історичних пісень.	Опорна схема теми.
Ритмічний супровід пісень.	Імітація гри на бандурі.	Вокальна імпровізація вступу до думи на текст «Гей, було колись в Україні...».	Опорна схема теми.
Ритмічний супровід пісень.	Імітація гри на бандурі.	Літературно-вокальна імпровізація про сучасну історію України.	Опорна схема теми.
вивчених пісень			Опорна схема теми.

Тема 2. «Побут народу і музика»

1.	Музика, що допомагає народу працювати.	Трудова, жнивварська пісня: образи, характер музики, засоби музичної виразності. Розспівування складів, ліга у вокальній музиці.	Введення в тему.	Жнивварська пісня «Ой літає соколонько».	Українська народна пісня «Вийшли в поле косарі» (розучування).
2.	Музика, що виражають почуття.	Ліричні пісні: образи, характер музики, засоби музичної виразності.	Поглиблення теми.	Лірична пісня «Гандзя». Віночок ліричних пісень.	Українська народна пісня «Вийшли в поле косарі» (виконання, сольфеджування фрази). Українська народна пісня «Ішло дівча лучками» (розучування).
3.	Музика, що допомагає відпочивати.	Українські народні танці, інструменти, оркестри.	Поглиблення теми.	В'язанка українських народних мелодій. Українські народні танці: Аркан. Гопак. Козачок.	Українські народні пісні «Вийшли в поле косарі», «Ішло дівча лучками» (виконання).
4.	Музика, що допомагає веселитись.	Жартівливі пісні: образи, характер музики, засоби музичної виразності.	Поглиблення теми.	Жартівливі пісні «Ой що то за шум», «Чи не той то Омелько», «Як ішов я з Дебречина».	Українська народна пісня «Сіям мужик просо» (розучування).

Шумовий супровід до пісні.	Рухи для полегшення запам'ятовування тексту. Показ ритму та висоти складів, що розспівуються.	Ритмічна імпровізація та складання партитури на звуках, що імітують трудові процеси (косіння, рубання дров, забивання гвіздків, свердління...)	35. Опорна схема теми. 19. 20.
Шумовий супровід до пісні «Вийшли в поле косарі».	Рухи при розучуванні пісні (ритм, показ руху мелодії)	Створення власних «віночків» українських народних пісень	Опорна схема теми. 19. 20.
Супровід до пісень. Вивчення народних інструментів за допомогою дидактичної гри «Склади оркестр».	Інценізація «Вийшли в поле косарі» (рухи, що імітують трудовий процес). Танцювальні рухи до танців.	Інценізація «Ішло дівча лучками» в парах. Гра «Народні та академічні класи» (розподілити на групи ілюстрації музичних інструментів).	8. Опорна схема теми. 10, С.296. 19. 20.
Відтворення ритму пісні на шумових інструментах. Повторення українських народних інструментів.	Рухи для полегшення запам'ятовування тексту.	Рухова імпровізація до танців.	Опорна схема теми. 19. 20.

5.	Музика, що допомагає святкувати.	Зимові свята: Андрія, Миколая. Вечорниці.	Поглиблення теми.	Музична вікторина з музики танців, ліричних, жартівливих пісень.	Українська народна пісня «Сієв мужик просо» (сольфеджування мелодії куплету). Повторення пісень про Андрія та Миколая.
6.	Музика, що супроводжує народне свято.	Зимові календарно-обрядові пісні: образи, характер музики. Колядки.	Поглиблення теми.	Віншування на Різдво. Колядка «По всьому світу».	Українська народна пісня «Сієв мужик просо» (сольфеджування куплету та приспіву). Колядка «По всьому світу стала новина».
7.	Музика, що супроводжує народне свято.	Зимові календарно-обрядові пісні. Щедрівки.	Узагальнення теми.	Щедрівка «Ой у полі плужок ходить».	Колядка «По всьому світу стала новина». Щедрівка «Зіронька ясна».

Розучування мелодії куплету на металофонах, супровід приспіву на шумових інструментах.	Інценізація пісень про Андрія та Миколая.	Д/З: скласти новий куплет до пісні «Сієв мужик просо»	Опорна схема теми. 19. 20.
Виконання «Сієв мужик просо» на металофонах.	Рухи при розучуванні колядки (ритм, показ руху мелодії)	Д/З: Віншування (поздоровлення) з Різдвом, Новим роком	Опорна схема теми. 19. 20.
Віншування у супроводі дзвіночків, бубнів, трикутників. Організація гуртів колядників та щедрувальників.			Опорна схема теми.

Тема 3. «Народні звичаї і музика»

1.	Народні звичаї і музика. Зимові свята та обряди.	Звичаї — скарб українського народу. Зимові свята, календарно-обрядові пісні. Звичаї зустрічі Нового року. Щедрівки.	Введення в тему.	Щедрівка «Щедрик» (обр. М. Леонтовича). Щедрівка «Щедрик» (з репертуру гурту «Луганські козаки»).	Щедрівка «В полі, полі» (розучування). Йорданська пісня «Хрестився Христос» (розучування).
2.	Зимові свята та обряди.	Водохреще, релігійні звичаї. Йорданські пісні.	Поглиблення теми.	П. Чайковський. «Дитячий альбом»: «Вранішня молитва», «У церкві».	Щедрівка «В полі, полі» (виконання). Йорданська пісня «Хрестився Христос» (розучування).
3.	Зимові свята та обряди.	Підсумок календарно-обрядового новорічно-різдвяного блоку.	Урок-попури (колаж).	М. Лисенко. Опера «Зима і весна», заключний хор.	Українська народна пісня «Ой минула вже зима» (повторення, 1 клас, 3 тема).
4.	Закликання весни.	Стрітіння, народні та релігійні традиції та обряди.	Поглиблення теми.	Віночок українських народних пісень: «Благослови мати», «Огірочки зелененькі». Українська народна пісня «Горобчику, сватку» (обр. Л. Ревуцького).	Веснянки «Благослови мати», «Соловечку, сватку» (розучування).

Гра на дзвіночках супроводу щедрівки.	Показ фраз, руху мелодії пісень при розучуванні.	Дегустація багаторої кулі у формі командної гри.	1, С.5, 94-95, 104. 2, С.21-29. Опорна схема теми.
Гра на дзвіночках супроводу пісні «Хрестився Христос».	Показ фраз та руху мелодії пісні «Хрестився Христос».	Читання дитячих молитов під музику П. Чайковського.	1, С.116-120, 121. 2, С.32-36. Опорна схема теми.
Метро-ритмічний супровід «Зимової в'язанки пісень».	Образні рухи до пісень про зиму.	Вокальна імпровізація на вірш з «Читанки». Створення «Зимової в'язанки пісень» (колядки, щедрівки, пісні та вірші про зиму).	1, С.127-130. 2, С.36-40. Опорна схема теми.
Метро-ритмічний супровід пісень.	Показ ритму та руху мелодії пісень «Благослови мати», «Соловечку, сватку».	Літературна та вокальна імпровізація «Закликання весни». Д/З: виготовлення годівничок.	2, С.42-44. 30. Опорна схема теми.

5.	Закликання весни.	Весняні пісні: заклички, веснянки-ігри. Масляна.	Поглиблення теми.	Українська народна пісня «Ми кривого танцю йдемо». Українські народні пісні «Мак», «Женчикок — брєнчикок» (обр. М. Леонтовича).	Веснянки «Благословити», «Соловечку, сватку, сватку» (виконання).
6.	Весняні звичаї та обряди.	Весняні пісні: заклички, веснянки-ігри.	Поглиблення теми.	Українська народні пісня «Ой уже весна», «Збирайтеся дівки молодіці».	А.Філіпенко, «Зацвіла в долині» (розучування). Поспівка «Знову весна» (розучування).
7.	Весняні звичаї та обряди.	Весняні пісні: заклички, веснянки-ігри. Вшанування Великого Кобзаря. Музичальність поезії Т.Шевченка.	Поглиблення теми.	Т. Шевченко. Вірші «Встала весна», «Зацбетав жайворонок» (читання). Я. Степовий, сл. Т. Шевченка. «Зацвіла в долині». О.Тищенко, сл. Т.Шевченка. «Бавдурісте, орле сизий».	А.Філіпенко. «Зацвіла в долині» (виконання). В.Лепешко. «Ми — нащадки Кобзаря» (розучування). Поспівка «Знову весна» (повторення, сольфеджування, 3 клас, 4 тема).

Метро-ритмічний супровід пісень.	Повторення з рухами «А вже красне сонечко», «Подоляночка» (1 клас, 3 тема). Ігрові та образні рухи до пісень, що слухаються — «Ой, на горі мак», «Женчикок-брєнчикок»	Виставка-конкурс годівничок «Пташині будиночки». Д/З: Створити пісню-закличку, вітання птахам.	2, С.42-44. 30, С.160. Опорна схема теми.
Відтворення на шумових інструментах ритму пісні «Зацвіла в долині».	Показ руху мелодії пісні «Зацвіла в долині».	Демонстрація створених пісень-закличок, вітань птахам.	2, С.51-53. Опорна схема теми.
Розучування на металофонах поспівки «Знову весна».	Показ ритму та руху мелодії пісні «Ми — нащадки Кобзаря».	Д/З: Малюнки до музично-поетичних образів Шевченка.	Опорна схема теми.

8.	Весняні звичаї та обряди.	Вшанування Великого Кобзаря. Сучасність музично-поетичних образів Т.Шевченка. Весняні пісні: заклички, веснянки-хороводи.	Поглиблення теми.	М. Лисенко, сл. Т. Шевченка. «Учітєся, брати мої». Виконання вчителем пісень на вірші Т. Шевченка.	А.Філіпенко «Зацвіла в долині» (виконання). В.Лепешко «Ми — нащадки Кобзаря» (виконання). Українська народна пісня «Вийди, вийди, Іванку» (розучування).
9.	Весняні звичаї та обряди.	Жанр концерту, симфонічний оркестр. Весняні пісні: заклички, веснянки-ігри. Кобзаря Зустріч пташок.	Поглиблення теми.	«Веснянка» (сопілка). П. Чайковський. Концерт №1 для фортепіано з оркестром, III частина (фінал).	Українська народна пісня «Вийди, вийди, Іванку» (сольфеджування). Українська народна пісня-танець «Вийдемо зранку на веснянку» (розучування).
10.	Народні звичаї і музика.	Зимово-весняні обряди, пісні, що їх супроводжують.	Урок – подорож календарем. Узагальнення теми.	Музична вікторина.	Створення віночків українських народних веснянок.

Гра на металофонах поспівки «Знову весна».	Інсценізація пісні «Зацвіла в долині».	Вокальна імпровізація на текст «Думи мої, думи мої, лихо мені з вами».	Опорна схема теми.
Гра на металофонах поспівки «Знову весна». Гра на сопілках, металофонах, фортепіано бурдонного супроводу «Вийди, вийди Іванку» (<i>mi-ci</i>).	Імітація гри на фортепіано та інструментах симфонічного оркестру (гра з картками «Симфонічний оркестр»).	Імпровізований танець-хоровод до пісні «Вийдемо, вийдемо зранку на веснянку».	2, С.65-73. Опорна схема теми.
Супровід до пісень.	Образні та ігрові рухи до вивчених пісень	Виставка творчих робіт.	Опорна схема теми.

Тема 4. «Фольклорні регіони України»

1.	Фольклорні регіони України. Народна музика Наддніпрянщини.	Етнографічне районування України. Особливості поділу: історичний розвиток, територіальні й природно-географічні умови, взаємозв'язки з іншими народами, культура та побут. Музичний фольклор та обрядовість Наддніпрянщини.	Введення в тему. Урок-подорож.	Українська народна пісня «Зелене жито, зелене». Веснянки «А в нашого Шума», «А вже весна» (Черкаська область).	Українська народна пісня «Зелене жито, зелене» (розучування).
2.	Народна музика Слобожанщини.	Музичний фольклор та обрядовість Слобожанщини.	Урок — фольклорна експедиція.	Веснянка «Весняночка-паняночка» (Полтавська область). Веснянка-гра «А в нас на вулиці» («Козел») (Білгородська область). Псалм «Ой по мосту» (Харківська область).	Українська народна пісня «Зелене жито, зелене» (виконання).

Відтворення на метро-ритмічних інструментах сильної долі пісні «Зелене жито».	Показ фраз, ритму, руху мелодії пісні «Зелене жито». Ігрові рухи до веснянки «А в нашого Шума».	Д/З: Знайти ілюстрації природи та побуту Наддніпрянщини.	Опорна схема теми. 8. 31, С.21-31. 70, С.94(степ). 30, С.186, 221-222.
Гра на метро-ритмічних інструментах супроводу пісні «Зелене жито». Інструментальна імпровізація — імітація звуків весни.	Ігрові рухи до веснянки «А в нас на вулиці».	Д/З: Знайти ілюстрації природи та побуту Слобожанщини.	Опорна схема теми.

3.	Народна музика Полісся.	Музичний фольклор та обрядовість Полісся.	Урок — фольклорна експедиція.	Поліські інструментальні мелодії (Рівненська область). Веснянки «Ой уже весна» (повторення, 4 клас, 3 тема), «Весна, весна, весняночко».	Українська народна пісня «Зелене жито, зелене» (виконання). Пісня-гра «Пуста-пропуста» (розучування та виконання).
4.	Народна музика Волині, Галичини.	Музичний фольклор та обрядовість Волині, Галичини.	Урок — фольклорна експедиція.	Українська народна пісня «Там десь далеко на Волині» (Волинська, Рівненська області).	Українська народна пісня «Хліб та сіль» (розучування). Українська народна пісня «Там десь далеко на Волині» (повторення, 4 клас, 1 тема).
5.	Народна музика Поділля.	Музичний фольклор та обрядовість Поділля.	Урок — фольклорна експедиція.	Українська народна пісня «Посію я жито на ниві». Гагілки «Воротарю, воротарчику», «Вербовая дощечка» (Тернопільська область). Українські народні танці: Швець, Аркан.	Українська народна пісня «Хліб та сіль» (розучування).

Гра на метро-ритмічних інструментах супроводу пісні «Зелене жито».	Ігрові рухи до пісні-гри «Пуста-пропуста».	Д/З: Знайти ілюстрації природи та побуту Полісся	Опорна схема теми. 30, С.160.
Імітація музичними інструментами та звучними жестами ходи війська.	Показ фраз, ритму, руху мелодії пісні «Хліб та сіль».	Вокальна імпровізація на текст прислів'я про хліб. Д/З: Знайти ілюстрації природи та побуту Волині, Галичини.	Опорна схема теми.
Гра на метро-ритмічних інструментах супроводу танців.	Танцювальні рухи до українських народних танців Швець, Аркан. Ігрові рухи до пісні «Вербовая дощечка».	Д/З: Знайти ілюстрації природи та побуту Поділля.	Опорна схема теми. 30, С.243, 257-258.

6.	Народна музика Верховини.	Музичний фольклор та обрядовість Верховини.	Урок — фольклорна експедиція.	Бойківські коломийки. Гуцульські мелодії (денцівка). Старовинні гуцульські мелодії (дримба). М. Устиянович. «Верховино, світку ти наш».	Коломийки (розучування та виконання). Українська народна пісня «Хліб та сіль» (виконання).
7.	Народне музичне мистецтво.	Народна музика та обрядовість фольклорних регіонів України. Жанри української народної пісні. Жанри українського народного танцю.	Урок-фольклорне свято.	Музична вікторина.	Виставка результатів фольклорних експедицій.

Гра на метро-ритмічних інструментах супроводу коломийок.	Танцювальні рухи до коломийок.	Вокально-танцювальний конкурс між групами на краще виконання коломийок («Бойки», «Гуцули», «Лемки»). Д/З: Знайти ілюстрації природи та побуту Карпат. Підготуватись групами до підсумкового уроку — фольклорного свята.	Опорна схема теми.
Творче представлення фольклорних груп (пісні, танці, ігри, музичний супровід, рухи).			47. Опорна схема теми.

Список рекомендованої літератури

1. Абелян Л.М. Забавное сольфеджио: Учеб. пособие для детей дошкольного и младшего школьного возраста. — М.: Композитор, 1992. — 62с.
2. Абрамян Г. Солнечный круг: Музыкальная азбука. — М.: Малыш, 1985. — 62с.
3. Алексеева Ф. Суровая школа маленького Баха // Пионерский музыкальный клуб. Вып. 10. — М.: Музыка, 1971. — С.43-49.
4. Барсова І.О. Книга про оркестр. — К.: Муз. Україна, 1988. — 160с.
5. Бас Л.О. Майстер музичної мініатюри (про О.Лядова) // Бас Л.О. Розповіді про композиторів. Вип.4. — К.: Муз. Україна, 1979. — С.5-25.
6. Бобровников Є. Грай, музико. Вид. друге. — К.: Муз. Україна, 1968. — 84с.
7. Васина-Гроссман В.А. Первая книжка о музыке. — М.: Музыка, 1988. — 112с.
8. Великдень в Україні: Нариси про Великодні свята з народними піснями. — К.: Муз. Україна, 1993.
9. Верховинець В.М. Весняночка: Ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів. — К.: Муз. Україна, 1979. — 339с.
10. Весёлые уроки музыки в школе и дома. Авт.-сост. З.Н.Бугаева. — Донецк: Сталкер, 2002. — 383с.
11. Волшебная свирель: Сказки народов СССР о музыке / Сост. С.Жилотова. — К.: Муз. Україна, 1988. — 160с.
12. Воропай О. Звичай нашого народу: Етнографічний нарис. — Київ: Оберіг, 1993. — 590с.
13. Газарян С.С. В мире музыкальных инструментов: Кн. для учащихся старших классов. — М.: Просвещение, 1989. — 192с.
14. Горская Е. «Детский альбом» П.И.Чайковского // Музыка и ты: Альманах для школьников. Вып. 7. — С.74-77.
15. Гра «Про що розповідають звуки» // Джміль. — 1999. — №1. — С.9.
16. Грицюк Н., Зінкевич О., Май бурова К., Шурова Н. Слухання музики в 1-3 класах: Метод. посібник. — К.: Муз. Україна, 1980. — 51с.
17. Гумінська О.О. Особливості музичного виховання в першому класі: Метод. посібник. — Рівне: РДГУ, 2001. — 56с.
18. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Метод. посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2003. — 104с.
19. Дей О.І. Народно-пісенні жанри. Вип.1. — К.: Муз. Україна, 1983. — 108с.
20. Дей О.І. Народно-пісенні жанри. Вип.2. — К.: Муз. Україна, 1983. — 112с.
21. Дейнс Э. Первая энциклопедия музыки. — М.: Махаон, 1999. — 48с.
22. Дилакторская Н.Л. Повесть о Гайдне. — Л.: Детская литература, 1961. — 157с.
23. Зильберквист М.А. Мир музыки: Очерк. — М.: Детская литература, 1988. — 335с.
24. Золотий колосок: Збірка фольклорних і літературних творів для роботи з дітьми у дошкільних закладах за програмою «Дитина» / Упор. Н.Я.Дзюбишина-Мельник. — К.: Освіта, 1994. — 623с.
25. Іванов П.Г. Оркестр українських народних інструментів. — К.: Муз. Україна, 1981. — 110с.
26. Кабалевський Д. Про трьох китів та про інші цікаві речі. — К.: Муз. Україна, 1973. — 189с.
27. Кабалевський Д.Б. Як розповідати дітям про музику? — К.: Муз. Україна, 1982. — 320с.
28. Карцева С.А. Музыкальная фонотека в школе (1-3 классы): Из опыта работы. — М.: Просвещение, 1976. — 144с.
29. Кац Б. Времена — люди — музыка: Документальные повести о музыке и музыкантах. — Л.: Музыка, 1988. — 143с.
30. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. Книга 1. — К.: Обереги, 1994. — 400с.
31. Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: Нариси й статті. — Л.: Інститут народознавства НАН України, 2002. — 351с.
32. Клёнов А.С. Там, где музыка живёт. — 2-е изд. — М.: Педагогика, 1986. — 152с. ил.
33. Кошиць О. Про українську пісню й музику. — Репринт. вид. — К.: Муз. Україна, 1993. — 48с.
34. Крюкова Е. С добрым утром, Бах! (Жизнь замечательных семей) // Семья. — 1989. — №1. — С.8-9.
35. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І.Наулко, Л.Ф.Артюх, В.Ф.Горленко та ін. — К.: Либідь, 1993. — 288с.
36. Леонтович М. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. — К.: Музична Україна, 1989. — 133с.
37. Летова С. Хлопчик з Бергена (про Е.Гріга) // Розповіді про музику. Випуск 2. / Під ред. С.П.Алексєєвої. — К.: Музична Україна, 1979. — С.127-137.
38. Лисенко О. Про Миколу Лисенко // Розповіді про музику. Випуск 2. / Під ред. С.П.Алексєєвої. — К.: Музична Україна, 1979. — С.109-113.
39. Лобова О.В. Здрастуй, музико! (Музика як вид мистецтва і навчальний предмет): Навч. посібник з основ музичного виховання. — Суми: Слобожанщина, 1997. — 84с.
40. Лобова О.В. Музика: Підручник для 2 класу. — К.: Школяр, 2003. — 142с.
41. Лобова О.В. Музика: Підручник для 3 класу. — К.: Школяр, 2003. — 143с.
42. Лобова О.В. Музика: Підручник для 4 класу. — К.: Школяр, 2003. — 143с.
43. Лобова О.В. Світ чарівних звуків (Музичні звуки та їх властивості): Навч. посібник з основ музичного виховання. — Суми: Слобожанщина, 1997. —
44. Михеева Л. Музыкальный словарь в рассказах. — М.: Сов. композитор, 1988. — 176с.
45. Могилевская С. Виолончель Санта Тереза. — М.: Детская литература, 1970.
46. Музыка в начальных классах: Метод. пособие для учителя / Науч. рук. Д.Кабалевский. — М.: Просвещение, 1985. — 140с.
47. Нудьга Г.А. Українська пісня у світі. — К.: Муз. Україна, 1989. — 536с.
48. Ой ходив чумак: Сценарій свята чумацької пісні // Українська культура. — 2000. — №4.
49. Олесь О. Княжа Україна: Минуле України в піснях: Поема. — К.: Веселка, 1991. — 143с.

50. Печерська Е.П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник. — К.: Либідь, 2001. — 272с.
51. Погребенник Ф. Українські пісні-гімни. — К.: Товариство «Знання», 1992. — 64с.
52. Радонова О.П. Природа и музыка: Конспекты занятий и развлечений по 4-й теме программы «Музыкальные шедевры» с детьми 6-7 лет. — М.: Гном и К, 2001. — 32с.
53. Радынова О.П. Музыка о животных и птицах: Конспекты занятий и развлечений по 3-й теме программы «Музыкальные шедевры» с детьми 6-7 лет. — М.: Гном и К, 2001. — 32с.
54. Радынова О.П. Настроения, чувства в музыке: Конспекты занятий и развлечений по 1-й теме программы «Музыкальные шедевры» с детьми 6-7 лет. — М.: Гном и К, 2001. — 32с.
55. Рзякіна Т. Композитори — дітям (про П.Чайковського) // Розповіді про музику. Випуск 2. / Під ред. С.П.Алексєєвої. — К.: Музична Україна, 1979. — С.95-108.
56. Ромащук И. Как «говорит» музыка? // Музыка и ты. Вып.1. — М.: Сов. композитор, 1978. — С.18-20.
57. Ростовський О.Я. Методика музичного виховання в початковій школі: Навч.мет. посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2001. — 216с.
58. Сац Н. Сергій Прокоф'єв в театре для дітей. «Петя и волк» // Рассказы о музыке из «Пионерского музыкального клуба» № №6-10. Вып.2 — М.: Музыка, 1972. — С.121-132.
59. Скребцова М., Лопатина А. Времена года. Мир твоей души: 27 примерных уроков по книге «Мир твоей души».
60. Скурятівський В.Т. Дідух: Свята українського народу. — К.: Освіта, 1995. — 272с.
61. Слухання музики в загальноосвітній школі: Метод. рекомендації / Укл. Н.М.Зелінська. — К.: ІСДО, 1996. — 72с.
62. Смоляк О. Український дитячий фольклор. — Тернопіль: Лілея, 1998.
63. Співай, моя мамо: Засідання клубу «Батьки і діти» // Початкова освіта. — 2000. — квітень. — №14 (62).
64. Такирова И. Музыка в сказке: Книга для детей и взрослых (Серия «через игру — к совершенству»). — М.: Лист, 2000. — 272с.
65. Тарасенко Г.С. Дивосвіт: Уроки естетико-екологічної культури на матеріалах українознавства. — К.: МПП Центр «Київ», 1995. — 204с.
66. Ткаченко Л.О., Стеценко М.М. Діалог з музикою: Метод. посібник. — Тернопіль: МП «Мальва-ОСО», 1999. — 87с.
67. Трофимчук О.І. Школа колективного музикування: Навч.метод. посібник. — Рівне: РДІК, 1993. — 146с.
68. Тютюнникова Т.Э. Уроки музики: Система обучения К.Орфа. — М.: ООО «Издательство АСТ», 2001. — 94с.
69. Филипчук З. Колядує вся родина: Нові колядки, — Львів: Високий замок, 1999. — 48с.
70. Череди́нченко Д.С. Материнка: Український буквар: Підручник для 1 кл. чотириріч. і триріч. шк. — К.: Освіта, 1992. — 160с.
71. Чубинський П. Ще не вмерла Україна. — К.: Обереги, 1991. — 16с.
72. Шестирічки в школі / Упор. Т.Бишова, О.Кондратюк. — К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. — 120с. — (Б-ка «Шкільного світу»).
73. Энциклопедический словарь юного музыканта / Сост. В.В.Медушевский, О.О.Очаковская. — М.: Педагогика, 1985. — 352с.
74. Юдина Е.И. Мой первый учебник по музыке и творчеству: Азбука музыкально-творческого саморазвития (Серия «У тебя всё получится»). — М.: Аквариум, 1997. — 272с.
75. Юрченко В.В. Слово у пісні: Літ. роздуми. — К.: Муз. Україна, 1987. — 133с.
76. Юцевич Ю. Є. Музыка. Словник-довідник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2003. — 352с.
77. Яремко Б.І. Етноінструментознавство: Навч. посібник. — Рівне: РДГУ, 2003. — 188с.